

KVALITA 4.0: Robotická
nedestruktivní kontrola

**KVALITA jako
konkurenční výhoda dneška**

**Lidé v organizaci a normy ve
vztahu k nim**

**KVALITA v rodinném
podnikání**

Personální certifikace:

Schéma EOQ pro oblast
bezpečnosti informací
vzešlo z dílny ČSJ.

Rozhovor s Ing. Hofmanovou

CENTRUM EXCELENCE

„Váš partner pro excelentní řízení“

Centrum excellence

**Chcete zlepšovat výsledky
svého podnikání a nevíte jak na to?
Chcete se inspirovat úspěchem ostatních?
Staňte se členem Centra excellence!**

Centrum excellence představuje platformu organizací, které pro zvyšování své výkonnosti a konkurenceschopnosti využívají moderních nástrojů řízení.

ZLEPŠUJETE SE TAM, KDE JE TO DŮLEŽITÉ

- Návody pro sebehodnocení
- Praktické zkušenosti s aplikací Modelu excellence EFQM, CAF a CSR
- Informační newslettery
- Novinky přímo z centrály EFQM

INSPIRUJTE SE A NALEZNĚTE VLASTNÍ ŘEŠENÍ

- Podpora trvalého zlepšování členů Centra excellence
- Benchlearning Visits

NEJSTE V TOM SAMI

- Kulaté stoly, návštěvy ve firmách, workshopy, neformální setkání
- Sdílení zkušeností s účastí v Národní ceně kvality ČR a Národní ceně ČR za společenskou odpovědnost a udržitelný rozvoj

Milé čtenářky, milí čtenáři,

ve třetím čísle každého ročníku Perspektiv kvality Vás většinou lákáme na velké množství kvalitářských akcí, kterých je obvykle na podzim jako hub po dešti. Letos je situace ze známých důvodů bohužel jiná, velká část akcí byla zrušena, z některých zbyly jen fragmenty a jiné se přesunuly do on-line prostředí internetu.

Týká se to i pravidelné Mezinárodní konference kvality, která se musela uskromnit a přesune se na internet. V pondělí 9. listopadu tak za Vámi dorazí v podobě kulatého stolu do kanceláří a pracoven, bude to tak pro všechny bezpečnější a pohodlné zároveň, odpadne Vám mnohdy složité cestování. Vlastně nejen Mezinárodní konference, ale další z našich listopadových akcí, potravinářsko-zemědělská konference From Farm to Fork (10. listopadu), se překloupí do on-line podoby. Těšíme se, že si vyberete tyto i některou z našich dalších on-line akcí. Aktuální přehled najdete na webu České společnosti pro jakost.

Ale pojďme si nyní společně podívat, co Vám přináší číslo Perspektiv kvality, které jste otevřeli.

Vaší pozornosti doporučuji informace o nejzásadnějších změnách a novinkách v novém modelu CAF 2020, který aktuálně vyšel v českém jazyce. Shrnuje je ve svém článku Vítězslav Vlček, hodnotitel a konzultant zabývající se metodami kvality ve veřejné správě.

Dočtete se o způsobu, jak kontrolovat kvalitu výrobků nedestruktivní kontrolou. Tento způsob kontroly naplňuje definice Průmyslu 4.0, asi správně tipujete, že to lze pomocí zobrazovacích technik, jako je spektrální rentgen, počítačová tomografie, ultrazvuk, termografie atd., a robotů. Více o těchto možnostech naleznete v příspěvku Martina Nagye a Martina Josífka ze společnosti Radalytica; upoutá Vás už na první pohled řadou názorných obrázků. Redakční kolega se nad tímto příspěvkem nedokázal v duchu ubránit srovnání s dobou před nějakou tou desítkou let, kdy on v kontrole v továrně na letecké motory pracoval. Pokud je někdo pamětník (a nemusí těch desítek let ani být tolik), jistě bude mít podobný pocit: neskutečný pokrok!

Letošní Národní ceny kvality se rozšiřují o Národní cenu kvality ČR v rodinném podnikání. Na rodinných firmách, i když to možná mnohdy nedoceňujeme, je závislý významný segment ekonomiky. Více na téma úskalí rodinného podnikání – s výmluvným konkrétním příkladem – a o nové kategorii Národní ceny se dozvíte v článku Libora Musila z Asociace malých a středních podniků.

V tomto čísle najdete jako obvykle i několik rozhovorů. Kromě ankety Bleskově o kvalitě, která je tentokrát „duelem“ šéfredaktorů časopisů Prosperita a Technický týdeník, je to především povídání s Romanou Hofmanovou z České společnosti pro jakost na téma personální certifikace v oblasti bezpečnosti informací. S ředitelem společnosti Union Lesní brána, která je významným výrobcem stavebních izolací, jsme hovořili o kvalitě produkce, která je zavazující z pohledu historie firmy, i o tom, jak náročné bylo získat značku Czech Made z Programu Česká kvalita na jejich výrobky prodávané pod značkou Rotaflex Super.

Pokud Vás minule zaujal tak trochu nekonvenční pohled na svět v příspěvku Milana Vaníčka, v tomto čísle si jistě nenecháte ujít jeho příspěvek další. A samozřejmě je zde také řada článků v obvyklých rubrikách, které nelze na tomto místě vyjmenovávat, i když by si to zasloužily.

Poslední věta editoriału v minulém čísle zněla: „Věřme, že příští číslo Perspektiv budeme připravovat a číst v podmínkách zase (téměř?) normálních...“ Bohužel, tak úplně tomu není a zdá se, že zatím nebude. Nikdo nechce předpovídat, co bude v listopadu či prosinci, a pokud ano, předpovědi se liší jako noc a den. Nezbyvá než to vzít na vědomí, vyrovnávat se s tím co nejlépe a zachovávat si pokud možno dobrou mysl.

Přeji Vám všem příjemné čtení a hlavně zdraví!

David Kubla, šéfredaktor
kubla@csj.cz

CZECH MADE
Tradice, na které
můžeme stavět

Nebojte se dokázat svým zákazníkům, že právě Vy umíte dodat špičkové produkty a služby. Získejte značku nezávisle ověřené kvality CZECH MADE!

Značka CZECH MADE garantuje Vaším zákazníkům, že:

- Vaše produkty mají nadstandardní kvalitu
- kvalitu Vašich produktů ověřila autorizovaná zkušebna
- kvalita Vašich produktů je pravidelně kontrolována
- je ověřována i spokojenost Vašich zákazníků s Vámi dodanými výrobky a službami

Objektivnost a věrohodnost garantuje zákazníkům i členství značky CZECH MADE v prestižním vládním programu na podporu prodeje kvalitních výrobků a služeb Programu Česká kvalita.

Máte-li zájem o více informací, obraťte se na nás. Značka CZECH MADE je nově součástí České společnosti pro jakost, která značce poskytuje stabilitu a zkušenosti z oboru.

www.csq.cz

Kontakty: Česká společnost pro jakost, telefon: 725 953 414
e-mail: smejkal@csq.cz, www.czechmade.cz, www.csq.cz

Aktuální téma

Kvalita jako konkurenční výhoda dneška <i>Milan Vaniček</i>	4
Stav oběhového hospodářství v České republice v létě 2020 <i>Miloš Kužvart</i>	8
Tahounem v krizi jsou naše rodinné firmy <i>Eva Svobodová</i>	10
Spoločenská zodpovednosť ako súčasť kvality a význam uplatnenia hodnotiacich modelov spoločenskej zodpovednosti <i>Hajnalka Németh</i>	12

Bleskově o kvalitě

Bleskově o kvalitě – minianketa osobností	16
---	----

Aktuální téma

Kvalita 4.0: Robotická nedestruktivní kontrola <i>Martin Nagy, Martin Josefek</i>	18
Srovnání nového modelu CAF s dosavadním: nejvýznamnější změny a doplňky <i>Vítězslav Vlček</i>	26

Rozhovor

Personální certifikace: Schéma EOQ pro oblast bezpečnosti informací vzešlo z dílny ČSJ	26
---	----

Události

Nová verze metodiky CAF <i>Lenka Švejdarová</i>	28
Konference Testing United 2020 <i>Nina Surovková</i>	29
Kulatý stůl pro zástupce automobilového průmyslu bude 9. listopadu 2020 on-line	32
Konference From Farm to Fork	33

Ze života spolku

Poděkování našim partnerům	34
Zkoušky z odborné způsobilosti v prevenci rizik opět probíhají	36
Recertifikace auditorů VDA 6.3	37
Nové Odborné centrum ČSJ pro životní prostředí se představuje. <i>Helena Křepelková</i>	38
Konal se XXII. sjezd ČSJ	40

Rozhovor

Rozhovor s Ing. Jiřím Zajičkem, ředitelem společnosti Union Lesní brána	42
--	----

Technická normalizace

Lidé v organizaci a normy ve vztahu k nim <i>Andrea Peková</i>	44
---	----

Národní politika kvality

Kvalita v rodinném podnikání <i>Libor Musil</i>	46
--	----

Zaměřeno na spotřebitele

Desatero pro bezpečné hřiště a sportoviště <i>Libor Dupal</i>	48
--	----

Kvalitně česky

Také postupujete následovně? <i>Věra Vlková</i>	54
--	----

Odborný čtvrtletník pro získávání poznatků a šíření znalostí o managementu • Ročník 9 (v návaznosti na Perspektivy jakosti ročník 17) • Číslo 3/2020 vychází 30. 9. 2020 v Praze • Cena 150 Kč, roční předplatné 540 Kč, členové ČSJ a předplatitelé ČSN online zdarma • Vydává Česká společnost pro jakost, z.s., Novotného lávka 200/5, 110 00 Praha 1 • Šéfredaktor: David Kubla, kubla@csq.cz • Odborný redaktor: RNDr. Zdeněk Svatoš, svatos@csq.cz • Grafika: KG ateliér • Tiskne: TISKAP s.r.o. • Předplatné zajišťuje jménem vydavatele firma SEND Předplatné, spol. s r. o. • Inzerce: kubla@csq.cz • MK ČR E 15092 • ISSN 1805-496X (Online) • ISSN 1805-6857 (Print)

Kvalita jako konkurenční výhoda dneška

Milan Vaniček

Už od našich otců, ale spíše dědů jsme slyšávali sugestivní větu: „Nemám tolik peněz, abych si mohl kupovat levné věci.“ Tato proklamace je pravým opakem dnešního přístupu ve vztahu k hodnotám, jak je vnímala současná konzumní společnost v době před světovou pandemií covid-19. Jak tomu dnes porozumět?

Ano, pandemie nám bohužel umožnila se zastavit a snad i přehodnotit morální status celé společnosti, ne-li zamyslet se nad další evolucí celého lidstva. V této nezvyklé situaci jsme postaveni před řešením spousty výzev, takových, které se vztahují snad ke všem oblastem lidského konání a mají společného jmenovatele.

Je jím kvalita, a to ve všech formách, promítajících se do života každého jedinca na této planetě.

Je tedy kvalita jako taková jednou z podmínek kontinuity lidské civilizace a jeho technického rozvoje? Jak ale vlastně kvalitu chápat, aby v nás vzbuzovala pocit nezaměnitelné *hodnoty*?

Kvalita a trendy

Dalším fenoménem, který nám stylizuje primárně odlišný pohled na chápání kvality jako něčeho v současnosti velmi relativního, jsou v nemalém zastoupení tzv. trendy.

„Trendy“ – jakožto kompas pro povědomí, které určuje směr našich pohnutek a naplnění cílů „marketingových manipulátorů“, tak abychom jako zákazníci dostali to právě zboží, o kterém jsme v momentu našeho rozhodnutí a v touze po uspokojení naší zákaznické potřeby ještě vůbec netušili jeho konkrétní podobu.

Nikoliv nabízená kvalita, ale naše rozhodnutí volby nákupu určuje ocenění produktu stupněm hodnoty, našeho vnitřního přesvědčení o dostatečném naplnění míry našeho uspokojení potřeb. Tento princip rozhodování souvisí s teorií "mezního užítku" a definuje na základě jednotkové spotřeby daného produktu náš celkový užitek.

Trend vzniká v lokálním „ložisku“ a zcela automaticky je přijímán do dalších lokálních prostředí konkrétními sociálními skupinami, jež jsou více zřetelné pro celou společnost díky médiím a sociálním sítím.

Trend se vyznačuje svou živelností a případně i svou extrémní ekonomickou výtěžností v krátkodobém horizontu. Trendy, u kterých se osvědčí vyšší přidaná „užitná“ hodnota pro koncového zákazníka a které se vyprofilují za delší časové období, se stávají určitým „etalonem“ kvality obsaženým v daném druhu výrobku či službě. Tzv. „proklamovaná záruka kvality“ se musí sama osvědčit, a to schopností mít potenciál deklarovat jasný charakter nového trendu v jeho užitečných vlastnostech pro spotřebitele. Ano, tyto „nové trendy“ v kvalitě budou určující, jakým směrem se bude ubírat současná exponenciálně se rozvíjející struktura průmyslu 4.0, a to směrem k jeho upgrade na 5.0.

Trend je tedy semafor, který nás upozorňuje někdy i na kvalitu.

Kvalita a umělá inteligence

Cesta, která vede za dosažením jedinečné kvality, je přes absolutní inovace [1]. Proto jsou zde namísto obavy, aby se akcelerace vývoje inovací příliš nevzdálila od reálného světa tzv. běžných spotřebitelů a zda nebude naše gramotnost pokořena umělou inteligencí do takové míry, že budou nevrátně člověku „umenšena“ práva na svobodu. Svobodu vyjádřit a uplatnit své myšlenky, svobodu volby nekontrolovaného pohybu v prostoru – i kdyby jen virtuálním, svobodu našeho rozhodování při maximalizaci svého užítku a svobodu vyjádřit se ke kvalitě.

Ocitáme se na prahu očekávání, kdy sama umělá inteligence bude provádět reengineering našeho diskurzu doby neboli korekci současných manažerských, technologických, právních, socioekonomických a dalších metod i teorií. Má k tomu ty nejlepší předpoklady, a to na základě svého gigantického výkonu a přístupů do nezadržitelně „bobtnajících“ informačních databází.

Samorozvíjející se umělá inteligence svými schopnostmi dokáže korigovat předpoklady dnes platných a určujících hledisek našeho strategického myšlení.

Proč by nám tedy nestanovila i limity, ve kterých se pokusí deklarovat míru našeho užítku směrem ke vnímání kvality?

Ano, snažím se zde apelovat na význam kvality obsažený v principu pojetí jejího chápání (algoritmizaci) umělou inteligencí. Tento pohled v kontextu s vnímáním „kvality“ je dnes pro nás reálným očekáváním, ale také výzvou před rizikem deformace vlastního úsudku vlivem tzv. **konfirmačního zkreslení**¹. Ovšem, jak již bylo zmíněno, je nutno se ptát: „Nebude zde vznikat propast mezi naším reálným světem s pohledem člověka „rozumného“ a světem kvazi hodnot virtuálních entit? Kdo bude definovat „stupeň kvality“? Tato výlučnost patří člověku! Nesmíme dopustit, aby se kvalita na žebříčku našich hodnot příliš vzdálila od etických rámců a potřeb společnosti, nesmíme zapomenout na samotného jednotlivce utvářejícího onu společnost, i když trendy ovládanou. Jsou to trendy, které jsou zatím dílem člověka.

Proto nyní, více než kdy jindy, má chápání odpovědnosti k nakládání s potenciálem umělé inteligence zásadní význam pro celou společnost.

Kvalita a konkurenční výhoda

Konkurenční výhodu, jako motor pokroku stavící na manažerských postupech a čerpající z nesčetných, nejen ekonomických teorií, a především z výzkumu směřovaného do inovací, nesmíme chápat jen po stránce jejího ekonomického účinku. „Výhoda“ v pravém slova smyslu by tu měla platit jak pro „nositele“ této benefice (konkurenční výhody), ale v konečném výsledku a v očekávání v kvalitě produktu především pro koncového spotřebitele. V reálném produkčním řetězci se podílí nespočet entit, které svým dílčím vkladem do produkce se spolupodílejí na celkové konstituci hodnot vnesených do konečného produktu. Nám známé tzv. „dodavatelско-odběratelské vztahy“ se snahou udržet se v řetězci nepřímo definují úspěšnost zvolené strategie řetězce, tedy jeho potenciál konkurenční výhody. Slovy M. Portera: „Podniky si dokáží udržet pozornost zákazníků v tom smyslu, že kupující si uvědomuje schopnost daného podniku splnit jeho kritéria užítosti a pouze tato kritéria představují opravdové zdroje hodnoty vytvářené pro kupujícího“. [2]

V rámci tvorby strategií upřednostňujících kvalitativní pohled související s tímto tématem konkurenční výhody též zmiňují význam **dynamické strategie a managementu řízení rizik**. [3]

¹*Konfirmační zkreslení (někdy též potvrzovací zkreslení, z anglického confirmation bias) je sociálně-psychologický pojem, popisující tendenci člověka upřednostňovat ty informace, interpretace a vzpomínky, které podporují jeho vlastní názor, a naopak ignorovat nebo podceňovat ty, které jsou v rozporu s jeho přesvědčením nebo pohledem na věc. Nejednoznačné informace vykládat tak, aby byly v souladu s názorem toho, kdo je posuzuje (subjektivní pravděpodobnost). Je to druh kognitivního zkreslení a častý důvod chybného uvažování. (Zdroj: Wikipedia: Otevřená encyklopedie: Konfirmační zkreslení [online]. c2020 [citováno 13. 09. 2020].*

Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Konfirma%C4%8Dn%C3%AD_zkreslen%C3%AD&oldid=18746153.

Konkurenční výhodu, kterou chceme prostřednictvím naší strategie získat, můžeme též chápat jako výsledek procesu investic do lidského kapitálu vlastní firmy. Jak tvrdí P. Romer a ukazuje na své *teorii endogenního růstu*: „Teorie se zaměřuje na pozitivní externalitu a ukazuje udržitelný ekonomický rozvoj na příkladu technologického pokroku, kde je výkonnost podmíněna schopností zaměstnanců vzdělávat se při práci.“ [4]

Tyto endogenní faktory jsou jedním ze zásadních prvků konkurenční strategie se svým vlivem na růst výkonnosti podniku, jeho konkurenční výhodu a současně se podílejí na utvářející se znalostní společnosti.

Nám i tato teorie nabízí jisté východisko zejména v dnešní době ovlivněné pandemií covid-19, jak se prosadit a udržet v kolbišti mezinárodního obchodu s vlastními produkty. Je tedy opravdu klíčem k přirozené evoluci lidstva také „kvalita“ podmíněná existencí „konkurenční výhody“, nebo jen to nestačí?

Kvalita a procesy řízení kvality

Proč tedy naše úvahy a představy o chápání významu poslání kvality nevymezit do systémových rámců, budou nám dostatečně zřetelné?

V úvodu zmíněný nedostatek peněz našich otců na pořízení si levných věcí, které nepředstavovaly ve svém principu potřebnou kvalitu, byly jednoznačně známkou nízké ceny, ale především hodnoty, jež odrážela kritéria užítosti. Dnes kvalita, jakou preferovali naši otcové, je do určité míry definována také cenovým limitem, ale především strategií hodnotového řetězce producenta, která akceptuje hodnotový řetězec koncového spotřebitele. Toto je alfou a omegou pro vytvoření konkurenční výhody jednotlivých ekonomických jednotek produkčního řetězce.

Komplex pravidel, který zaručí předpoklady pro naplnění strategie, je cílevědomým procesem *řízení kvality*, kde se uplatňují moderní technologie v symbiotickém vztahu s lidským potenciálem vybaveným znalostmi a dovednostmi, jak již bylo zmíněno teorií endogenního růstu. Tato vzájemná participace „potenciálu výhod“ podílející se na vytváření kvality produktů, procesů či metod vyúsťuje ve status tzv. *excellence*. Plnění principů excelence představuje nejefektivnější cestu z hlediska inovačního rozvoje s cílem zvyšování kvality pro optimální růst technického pokroku společně s morální odpovědností.

Je nadějně pro další globální ekonomický rozvoj, že sílí tendence rozumné a udržitelné regulace v oblasti řízení kvality. Proto je vhodné v kontextu daného tématu zmínit nový Model EFQM představený v loňském roce (2019), což je rámec pro uplatňování metod řízení kvality v organizacích. Svou podstatou Model EFQM vychází z hodnot definovaných v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních

svobod a též cílů udržitelného rozvoje deklarovaných Organizací spojených národů.

Pojem řízení kvality v dnešní době prostupuje napříč všemi firemními procesy a stává se nutností tyto procesy pečlivě formulovat při tvorbě jednotlivých strategií. Řízení kvality je svou podstatou neustálým funkčním procesem, při kterém jsou aplikovány nástroje a metody řízení kvality, jejichž výsledkem je např. kontinuální zlepšování vazeb se zákazníky, jejich stoupající spokojenost a loajalita, zvyšující se efektivita podnikových procesů ve vazbě na zvyšování produktivity a snižování nákladů, eliminace nekvalitních výrobků, zlepšení organizace práce a další.

A díky tomu není možno opomenout slavný citát Michaela Hammera, myslitele v oblasti procesního řízení, který svým dílem zásadně obohatil tento obor.

„Sebeprizemněší úkol může z hlediska svých vykonavatelů získat smysl a hodnotu, pokud jim vysvětlíme, jaký, byť by byl sebemenší, přínos jeho splnění znamená pro ostatní. Procesně organizovaná práce může pomoci uspokojit hlubokou potřebu, kterou pociťuje každý člověk: podílet se na něčem, co přesahuje jej samého a jeho osobní potřeby. Procesy rozšiřují naše obzory a propojují nás s ostatními – s našimi spolupracovníky, s naší organizací, s našimi zákazníky. V procesně řízeném světě získává práce znovu původní důstojnost, která se vytrácí, když zaměstnanci pouze donekonečna vykonávají stále stejné úkony.“

Více rozvádí Hammerovy myšlenky na svém blogu L. Friedel [5], kde současně poukazuje na řadu přínosů z nich vycházejících a korespondujících s moderními modely EFQM, ISO 9001 a APQC. Tyto neustále se zdokonalující standardy a rámce v oblasti kvality (ISO) umožňují svým přesahem s mezinárodní platností být pro světové výrobce kompatibilní po stránce řízení kvality procesů z pohledu globálních produkčních řetězců zapojených do mezinárodní dělby práce.

Kvalita a hodnotová inovace

Dosažení konkurenční výhody by mělo být dočasným stavem, který v důsledku kontinuálního vývoje inovací bude cyklicky překonáván novými konkurenčními tendencemi s inovačním potenciálem a pro konečného spotřebitele i dané odvětví se stává každý další nový konkurenční produkt **hodnotovou inovací**.

Užitné vlastnosti inovovaného produktu umožňují snižovat vstupní náklady a současně zvyšují potenciál užítku. Tzn., že hodnotové řetězce producenta i spotřebitele se na základě sdílení stejných hodnot k sobě přibližují. To lze definovat jako nový rámec, který společně na základě širokého výzkumu načrtli Prahalad a Ramaswamy; představuje vzájemnou souvislost firem a spotřebitelů a jedinečné osobní zkušenosti spoluvytváření, umožňované a podporované technickou a sociální infrastrukturou, dovolující

každému spotřebiteli spoluvytvářet a spolupřivlastňovat si jedinečnou hodnotu – spolu se sítí firem a různých společenství spotřebitelů. [6]

Popsaný proces lze vysvětlit na principu **synergie emergentních jevů**, kdy dochází k vytvoření užších vzájemných vazeb v celém výrobně dodavatelském řetězci, na jehož strategii se též podílí koncový zákazník.

Jak tvrdí Leo Vodáček: „Jde o případy kvalitativních změn, ke kterým dochází v důsledku vzájemné interakce dílčích podsystémů. Jednotlivé dílčí části této integrace pak ztrácejí svou integritu a vytvářejí nový celek s kvalitativně novým celistvým chováním.“ [7]

Vznik výše popisované hodnotové inovace je potom výsledkem aplikace nově vyvinutých rámců, kde v procesu strategického řízení jsou uplatňovány již zmíněné metody řízení kvality.

Podle R. Vlčka: „**Hodnotové inovace** jsou takové pozitivní změny ve struktuře ekonomických subjektů, respektive změny podstaty či zdroje univerzálního pojetí hodnoty pro zákazníka, které vznikají pomocí funkčního a hodnotového přístupu, přičemž výlučně a dominantně sledují maximalizaci hodnoty pro zákazníka v tomto univerzálním pojetí se současným růstem hodnoty firmy.“ [8]

Závěr: Kvalita a člověk

Jak bylo popsáno v úvodu, jsou tu trendy, kterými se nechává člověk začlenit do určitých kvazi sociálních skupin, pro něž je potřeba určitého zboží s relativní kvalitou standardem. Pro jiné „skupiny“ je kvalita definovaná trendy absolutním a nezastupitelným druhem prestiže, což jim umožňuje vyjádřit svůj životní postoj a získat status na pomyslném žebříčku společnosti.

Tak pro nás v neposlední řadě význam pojmu „kvalita“ představuje vždy konkrétní osobní zkušenost ze vzájemné interakce s daným produktem, od něhož očekáváme uspokojení našich potřeb.

A aniž bychom si to přímo uvědomovali, uspokojení těchto našich potřeb pro nás představuje definovanou užitnou hodnotu získaného produktu. Tento nám poskytují pro nás samotné výhodu, která přímo

souvisí s konkurenční výhodou v obecném slova smyslu, jakožto ekonomickou entitou.

Tento příspěvek se pokusil přiblížit ve více významových kontextech pohled na vztah pojmů kvalita a konkurenční výhoda. Význam tohoto vztahu nelze opomenout, chceme-li si lépe uvědomit projekci hodnot našeho vnitřního světa do světa reálného a naopak.

Proto nechťjme od budoucnosti levnou, nedocenenou kvalitu. Citát Tomáše Bati mluví za vše: „To nejlepší na světě je pro nás docela dobré.“ [9]

Literatura:

[1] VLČEK, Radim. *Hodnota pro zákazníka*. Praha: Management Press, 2002. 443 s. ISBN 80-7261-068-6. S. 45 a 78.

[2] PORTER, Michael. *Konkurenční výhoda: Jak vytvořit a udržet si nadprůměrný výkon*. Praha: Victoria Publishing, 1993. 626 s. ISBN 80-85605-12-0. S. 178–180.

[3] VANÍČEK, Milan. Disrupce doby globální. *Perspektivy kvality*. 2020 č. 2, 21–25. ISSN 1805-6857.

[4] ROMER, Paul. Teorie endogenního růstu [online] [cit. 2020-09-08]. Dostupné z: https://econpapers.repec.org/article/ucpjpolec/v_3a98_3ay_3a1990_3ai_3a5_3ap_3as71-102.htm

[5] FRIEDEL, Libor. [online] [cit. 2020-09-08]. Dostupné z: <https://www.liborfriedel.cz/kladivo-na-processy-rychleji-levneji-lepe/>

[6] PRAHALAD, C. K., Venkatram RAMASWAMY. *Budoucnost konkurence*. Praha: Management Press, 2005. ISBN 80-7261-126-7. 277 s.

[7] VODÁČEK, Leo, Olga VODÁČKOVÁ. *Synergie v moderním managementu*. Praha: Management Press 2009. 170 s. ISBN: 978-80-7261-190-4. S. 47.

[8] VLČEK, Radim. *Management hodnotových inovací*. Praha: Management Press, 2008. 239 s. ISBN: 978-80-7261-164-5. S. 175.

[9] ZELENÝ, Milan. Proč nejsme nejlepší na světě? I když bychom měli... *Aktuálně.cz/Názory/Blogy*. 8. 7. 2018. [online] [cit. 2020-09-08]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/milan-zeleny.php?itemid=31989>

Autor:

Vaniček Milan, MBA, je doktorandem oboru Executive Management na Ústavu práva a právní vědy v Praze

Kontakt: vanicsek@dropax.cz

(Příspěvek byl koncipován na podporu hlavního tématu Mezinárodní konference o kvalitě 9.–10. listopadu 2020 v Praze.)

Stav oběhového hospodářství v České republice v létě 2020

Miloš Kužvart

Vítám možnost vyjádřit se pro časopis Perspektivy kvality ke stavu oběhového hospodářství v České republice v létě 2020.

Na úvod si dovoluji prostřednictvím tohoto časopisu poděkovat poslancům Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Vládní předlohy, které jsou již od prosince 2019 sněmovními tisky (jsou čtyři – jedná se o návrh zákona o odpadech, návrh zákona o obalech, návrh zákona o vybraných výrobcích s ukončenou životností a tzv. změnový zákon), rozhodně neoplývají nástroji či navrženými postupy, které by po jejich přijetí přiblížily Českou republiku oběhovému hospodářství. A právě v již ukončených prvních a druhých čteních, ať již na plénu Sněmovny, nebo v Hospodářském výboru nebo ve Výboru pro životní prostředí, projevilí poslanci *napříč politickým spektrem* velkou dávku znalostí, co oblast nakládání s odpady potřebuje pro zavedení principů oběhového hospodářství. A co je skutečně zásadní, tyto výbory svým hlasováním návrhy doporučily Sněmovně přijmout.

Přitom jde o záležitosti věcně složité, sociálně citlivé a evropskou již platnou legislativou doprovázené celou řadou konkrétních termínovaných cílů.

Ale vezměme to po pořádku: velká část projednávání byla pro zainteresovanou veřejnost díky opatřením proti šíření koronaviru redukována na sledování webových konferencí a přenosů ze Sněmovny. A zde jsme byli svědky naléhavých výzev poslanců napříč politickým spektrem na adresu vlády, resp. překladače návrhů zákonů ministra životního prostředí Richarda Brabce: buďte ambicióznější, vyslovte souhlas s tím, co již prošlo výbory Sněmovny – zavedení tzv. zeleného zadávání veřejných zakázek, které by napomohlo větší poptávce po výrobcích z recyk-

lovaných materiálů, zkrátíte období, po které může skládková lobby i nadále na skládky vyvážet využitelné složky odpadů, alespoň o dva roky z roku 2030 na rok 2028. Těch rozumných návrhů změn je celá řada.

Rád bych se s čtenáři Perspektiv kvality podělil o svůj velmi, velmi dobrý pocit, že se České asociaci oběhového hospodářství podařilo úspěšně uplatnit zhruba 80 % námi připravených pozměňovacích návrhů do sněmovních tisků – ať již do vládních předloh, nebo v průběhu projednávání ve výborech.

Dobrym signálem je, že návrhy skládkovací lobby, aby se mohly ještě déle beztestně zahrabávat do země využitelné složky odpadů (místo do roku 2030 až do roku 2035), byly zamítnuty.

Nyní bude vše záležet na dokončení tzv. třetích čtení návrhů zákonů, na tom, jak pak tyto zákony projdou Senátem a kdy vlastně opravdu vejdu v platnost.

A zde je další klíčová otázka: zda celá řada prováděcích předpisů, na které připravované nové zákony odkazují, podpoří oběhové hospodářství, či naopak spíše přispěje ke konzervaci současného, neudržitelného stavu.

Protože ze strany unijních orgánů se jimi dlouhodobě slibovaných metodik či závazných výkladů pojmů, jako je např. ekomodulace, v dohledné době nedočkáme, je nutné začít na základě nově přijímané legislativy co nejdříve pracovat. Proto Česká asociace oběhového hospodářství i díky svým pracovním kontaktům s řadou obdobných asociací v zemích EU založila několik odborných klastrů, které se převodem

do praxe požadavků moderní legislativy budou zabývat. Zjednodušeně převádíme obecnou teorii, že s experty na odpadové hospodářství, s odborníky na materiálovou recyklaci a další obory musí začít spolupracovat designéři obalů či výrobků v zájmu maximálně jednoduchého materiálového využití. Tím, že jak v osvětě, tak i technologicky je Česká republika na výši, může činnost klastrů (klastr pro obaly, klastr pro energetické využití odpadů, klastr stavebnictví) znamenat skutečný posun k oběhovému hospodářství.

Cesta k oběhovému hospodářství bude dlouhá, pracná, ale vyplatí se. Odpověď na otázku proč? je jednoduchá: skládkování odpadů ohrožuje klimatický systém planety. Obrovské emise skleníkových plynů ze skládek jsou „vedlejší škody“, způsobované emisemi metanu a jsou neobhajtelné.

Kromě tohoto „klimatického“ důvodu je v dnešním naprosto nejistém světě nezbytné zajistit suroviny nejlépe bez závislosti na často nejistých místech jejich těžby. Čím více zajistíme surovin z „domácích“ zdrojů, tím budeme jako národní ekonomika nezávislejší na dovozu surovin.

A když nebude nutné se v budoucnu starat o další a další již zaplněné skládky odpadů, pomůžeme budoucím generacím.

Autor:

RNDr. Miloš Kužvart pracuje jako výkonný ředitel České asociace oběhového hospodářství, z.s.

Kontakt: milos.kuzvart@obehove-hospodarstvi.cz

Obrázek

Umíme v ČR využít plasty?

Průzkum agentury IPSOS: Tahounem v krizi jsou naše rodinné firmy

Eva Svobodová

Rodinné firmy se ukázaly jako opravdový tahoun při zvládnání koronavirové krize. Částky, které chtějí investovat, jsou příslibem k oživení české ekonomiky. Tato klíčová myšlenka vyplývá z hlavních zjištění letošního květnového průzkumu agentury IPSOS pro Asociaci malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR), který proběhl formou mixu telefonického a e-mailového dotazování 210 rodinných firem napříč obory a regiony ČR.

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

RADA KVALITY
ČESKÉ REPUBLIKY

Z pohledu aktivace zdrojů v období recese provedlo 90 % firem v souvislosti s koronavirovou krizí nějaká opatření s cílem snížení nákladů nebo zvýšení výnosů. Co se týká omezení pro snížení nákladů, nejčastěji šlo o omezení provozu a využití úspor. Dokládá to ohromnou flexibilitu rodinných firem. Opatření zavedly v rekordně krátkých termínech a téměř nikdo nevyčkával.

Nejčastějším opatřením pro zvýšení výnosů byla změna marketingové strategie firmy a způsobu prodeje. K propouštění zaměstnanců došlo jen u 15 % firem a častěji u těch s menším počtem zaměstnanců. Firmy si uvědomily, že klíčem ke krizi je spíše zvýšení prodejních aktivit než omezení provozu a propouštění lidí.

Třetina firem byla schopna si vyjednat odložení splátek u své banky a třetina také využila některý ze státních programů (nejčastěji ANTIVIRUS a COVID I a COVID II). Pětina pak využila přímé podpory státu (např. prominutí červnových záloh na daň z příjmu). Na dotaz ke zpětné vazbě ke státní podpoře uvedla třetina (36 %) rodinných firem, že jim nic nechybí.

TAHOUN KRIZE A VYUŽITÍ INVESTIČNÍCH POBÍDEK

Polovina rodinných firem se domnívá, že právě ony by měly být hlavním investičním tahounem obnovy hospodářství v České republice. Více jak polovina rodinných firem také plánuje využít pobídek ze strany státu.

KDO BY MĚL BÝT INVESTIČNÍM
TAHOUNEM OBNOVY HOSPODÁŘSTVÍ
ČR?

- 51 % Hlavně české rodinné firmy
- 10 % Hlavně zahraniční firmy a kapitál
- 11 % Hlavně veřejnost
- 21 % Firmy a veřejnost nemohou táhnout obnovu, to musí dělat především vláda, kraje a města
- 7 % Jiný návrh

N=210

A PLÁNUJÍ FIRMY VYUŽÍT POBÍDEK
STÁTU?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne
- Nevim/nekážu říct

N=210

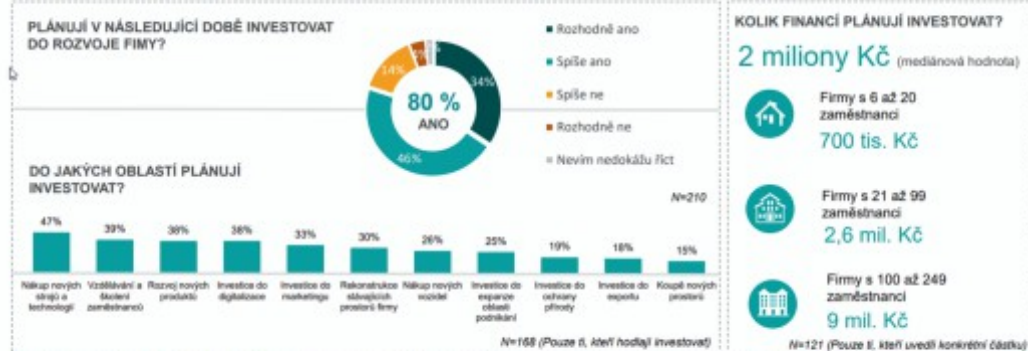
A JAK PLÁNUJÍ VYUŽÍT POBÍDEK STÁTU
FIRMY Z HLEDISKA SVĚ VELIKOSTI?

- 48 % Firm s 6 až 20 zaměstnanci plánuje využít pobídek státu
- 61 % Firm s 21 až 99 zaměstnanci plánuje využít pobídek státu
- 77 % Firm s 100 až 249 zaměstnanci plánuje využít pobídek státu

Komentář AMSP ČR: Většina firem si uvědomuje svoji povinnost investovat a tím pomoci obnově. Je zde velký prostor pro vládu využít tohoto odhodlání a dobrými investičními pobídkami posilít úlohu našich firem v naší zemi.

INVESTIČNÍ PLÁN

8 z 10 rodinných firem uvádí, že v následující době plánují investovat do rozvoje firmy, a to nejčastěji do nákupu nových strojů a technologií či do vzdělávání a školení svých zaměstnanců.

Komentář AMSP ČR: Částky, které chtějí firmy investovat, jsou příslibem k oživení ekonomiky. Firmy firmám – stát firmám – firmy státu. Pomoc adresovaná českým rodinným firmám zůstane „doma“.

Většina firem, které se svou bankou jednaly, souhlasí s tím, že jim jejich banka vyšla vstříc a nabídla vhodnou formu financování. Přes 60 % firem využilo možnosti konzultovat se svou bankou možnosti čerpání státní podpory. Banky vyšly rodinným firmám rychle vstříc, a to dokládá, že tyto firmy jsou dobrými klienty bank. Nejsou předlužené.

66 % rodinných firem muselo pro překonání krize využít svých úspor nebo rodinných majetků. Většina z nich si pro jejich čerpání stanovila hranici, přes kterou by pro překonání krize nešly. Rodinného bankéře využívá pro své podnikání třetina rodinných firem. Velkou výhodou rodinného podnikání je jeho odolnost v době krize. Dokážou si sami se svou situací poradit a mají rezervy. Tím se diferencuje a snižuje nebezpečí hlubokého úpadku pro celý stát.

Z pohledu vlivu koronavirové krize na rodinné podnikání výzkum ukázal, že polovina firem uznává, že v důsledku současné krize došlo k většímu semknutí v rámci rodiny a prohloubení rodinných hodnot. Pouze 5 % rodinných firem zmiňuje, že docházelo k určitým konfliktům. Z výsledků lze jednoznačně odvodit, že v době krize jdou odstředivé tendence a osobní zájmy v rodinných firmách stranou. Rodina se semkne, aby firmu ochránila. Krize je příležitostí pro novou generaci českých podnikatelů (nástupníků) k otestování schopností zvládat ekonomický pokles. Zakladatelé (jejich rodiče) to vítají a překvapivě tuto rutíně, co prošli dvěma hospodářskými krizemi, se nehnou zpět ke kormidlu. Nemají obavu, že to jejich nástupci nezvládnou.

Rodinné firmy se projeví jako jednoznačný tahoun krize. Polovina rodinných firem se domnívá, že právě

ony by měly být hlavním investičním tahounem obnovy hospodářství v České republice. Více než polovina rodinných firem také plánuje využít pobídek ze strany státu.

Osm z 10 rodinných podniků uvádí, že v následující době plánují investovat do rozvoje firmy, a to nejčastěji do nákupu nových strojů a technologií či do vzdělávání svých zaměstnanců, rozvoje nových produktů a do digitalizace. Mediánovou hodnotou investic jsou 2 miliony korun. Částky, které chtějí firmy investovat, jsou příslibem k oživení ekonomiky. Firmy firmám – stát firmám – firmy státu. Pomoc adresovaná českým rodinným firmám zůstane „doma“.

Rodinné firmy se připravují i na krizi do budoucna. Téměř polovina rodinných firem očekává, že bude trvat půl roku až jeden rok, než se firma z krize zotaví. Více než polovina firem také plánuje zavedení opatření do budoucna, nejčastěji změnou strategií či úspor a úpravou firemních procesů, třetina z nich pak plánuje úpravu smluv k lepším podmínkám, ale také méně cestování a více využívání IT technologií pro setkávání s obchodními partnery. Rodinné firmy nejsou naivní a připravují se na dlouhou recesi. Spoléhají samy na sebe, ale s pomocí státu by mohly svými investicemi vytáhnout rychleji naši zemi z krize.

Autorka:

Eva Svobodová, MBA, je členkou představenstva a generální ředitelkou Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky.

Kontakt: svobodova@amsp.cz

Spoločenská zodpovednosť ako súčasť kvality a význam uplatnenia hodnotiacich modelov spoločenskej zodpovednosti

I. časť

Hajnalka Németh

Spoločenská zodpovednosť predstavuje zodpovednosť organizácie za vplyvy rozhodnutí a aktivít na spoločnosť a na životné prostredie, pričom však berie do úvahy očakávanie všetkých zainteresovaných strán organizácie. Potreba uplatnenia princípov spoločenskej zodpovednosti je aktuálnou problematikou všetkých typov organizácií v kontexte efektívneho dosahovania cieľov a reakciou na výzvy a problémy spoločnosti. Príspevok má za cieľ zlepšiť porozumenie vzťahu medzi vybranými modelmi manažérstva kvality a spoločenskou zodpovednosťou a poukázať na spoločenskú zodpovednosť ako neoddeliteľnú súčasť systému manažérstva kvality a optimálny nástroj udržateľného rozvoja organizácií verejnej správy a podnikovej sféry.

Úvod do problematiky

Spoločenskú zodpovednosť možno chápať ako integrovanie sociálnych a ekologických záujmov do činností organizácií, t. j. je to prístup organizácie odzrkadľujúci jej vzťahy so všetkými zainteresovanými stranami, v dôsledku čoho vplyva na dosahovanie hospodárskych výsledkov a zároveň prispieva k trvalo udržateľnému rozvoju a zlepšovaniu kvality života spoločnosti ako celku.

Je evidentné, že tento prístup zohľadňuje environmentálne a kultúrne zdroje, ako aj zmierňovanie sociálnych problémov. Uvedené skutočnosti prispievajú k zvyšovaniu hodnoty organizácie. Spoločenská zodpovednosť je v súlade s legislatívou, je integrovaná v rámci celej organizácie a je uplatňovaná vo všetkých vzťahoch. Potreba uplatnenia princípov spoločenskej zodpovednosti je aktuálnou problematikou všetkých typov organizácií v kontexte efektívneho dosahovania cieľov. Vhodne nastavené aktivity a programy spoločenskej zodpovednosti by každú organizáciu posúvali vpred.

Organizácie verejnej a podnikovej sféry sa čoraz viac zapájajú do aktivít spoločenskej zodpovednosti z rôznych dôvodov. Identifikovaním týchto dôvodov je možné dospieť k názoru, že sa tento koncept môže stať nástrojom strategického riadenia organizácií verejnej i podnikovej sféry s prepojením všetkých kategórií

činností a procesov. Spoločenská zodpovednosť ako súčasť kvality ovplyvňuje výkonnosť, efektívnosť a konkurencieschopnosť subjektov rôzneho charakteru.

Manažérstvo kvality predstavuje koordinované činnosti zamerané na usmerňovanie a riadenie organizácie s ohľadom na kvalitu, t. j. plánovanie, riadenie, zabezpečovanie a zlepšovanie kvality [1]. *Systémy manažérstva kvality* poskytujú návod ako zvyšovať celkovú výkonnosť organizácie. Filozofia komplexného manažérstva kvality (*Total Quality Management – TQM*) a jej rôzne prístupy sa odrazili i pri vzniku celého radu modelov a systémov. Odlišnosti spočívajú v tom, na ktorú oblasť manažérstva kvality kladie model dôraz. Spoločnými znakmi modelov TQM sú [1]:

- dobrovoľnosť – aplikáciu modelov nepredpisujú žiadne normy a štandardy;
- komplexnosť – pokrývajú všetky relevantné oblasti v organizáciách;
- kvalita organizácie – pomocou modelov sa posudzuje organizácia ako producent;
- sústavné zlepšovanie – odhaľujú sa rezervy, hľadajú efektívnejšie riešenia

Tento príspevok poukazuje na spoločenskú zodpovednosť v kontexte systémov manažérstva kvality a zdôrazňuje význam jej uplatnenia v rozvoji organizácií verejnej a podnikovej sféry.

Spoločenská zodpovednosť a konkurenčná výhoda

Vymedzenia pojmu „spoločenskej zodpovednosti“ (*Corporate Social Responsibility – CSR*) vychádzajú z rôznych disciplín a sú spojené s termínmi, ako sú *sociálna zodpovednosť, trvalo udržateľný rozvoj, obchodná etika, podnikateľské občianstvo, teória zainteresovaných strán, sociálna výkonnosť a filantropia* [2, 3]. Spoločenskú zodpovednosť je možné spájať so sociálnymi, politickými a environmentálnymi výzvami globalizácie [4], čo ovplyvňuje celý svet. Možno ju chápať ako integrovanie sociálnych a ekologických záujmov do podnikových činností, t.j. je to prístup subjektu odzrkadľujúci jeho vzťahy so všetkými zainteresovanými stranami, v dôsledku čoho vplyva na ekonomické ciele, ako aj na trvalo udržateľný rozvoj a zlepšovanie kvality života spoločnosti ako celku. Spoločenská zodpovednosť môže do istej miery ovplyvniť aj smer globalizácie a možno ju považovať za integrujúci prvok riadenia hodnotového reťazca s cieľom dosiahnuť konkurenčnú výhodu [5].

Spoločenskú zodpovednosť vnímame ako nástroj zodpovedného správania sa subjektov a považujeme ju za reflexiu etických princípov a pravidiel v realizovaní aktivít, činností a procesov. Praktické uplatnenie spoločenskej zodpovednosti vidíme v ekonomickej, sociálnej a environmentálnej rovine realizácie aktivít a činností. Spoločenskú zodpovednosť a jej smerovanie je možné identifikovať prostredníctvom rôznych aktivít viazaných na určité špecifické hodnoty. Za jej poslanie sa môže považovať zabezpečenie trvalej udržateľnosti a rozvoja organizácie zvyšovaním úrovne zodpovednosti a kultúry zameranej na zvyšovanie úrovne hodnôt, napríklad zvyšovanie kvality práce, produkcie a kvality života zamestnancov a spoločnosti.

Aktivity spoločenskej zodpovednosti z hľadiska smerovania iniciatívy organizácií (označené ako *dimenzie spoločenskej zodpovednosti*) možno smerovať:

- **interne (vnútorná dimenzia)** – naznačuje úlohu organizácie v trvalo udržateľnom rozvoji zamestnancov; ako okruhy je možné vymenovať okruhy zamerané na zamestnancov: kvalita života, bezpečnosť a ochrana zdravia, rovnováha medzi prácou a rodinným životom, rovnaké príležitosti; čestné rozhodnutia týkajúce sa zamestnancov (potrieb, motivácie a podpory zamestnancov v rozvíjaní svojich zručností a pod.);
- **externe (vonkajšia dimenzia)** – existujú rôzne druhy programov pre zainteresované strany organizácie, ako sú komunity, iné organizácie a spoločnosť.

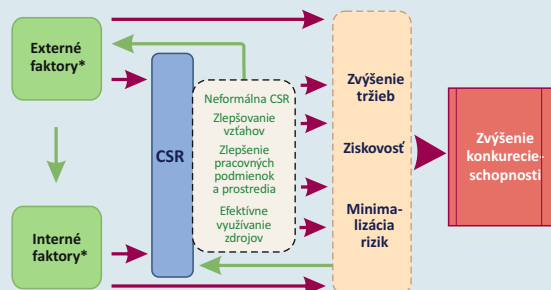
Spoločnosti uvažujú o uplatnení konceptu spoločenskej zodpovednosti, aby získali konkurenčnú výhodu. Výskumy a štúdie v tejto oblasti sa zameriavajú na skúmanie:

- vplyvu aktivít spoločenskej zodpovednosti na vytváranie hodnoty spoločnosti pomocou indexov udržateľnosti v súlade s tým, čo tento vplyv naznačuje pre zainteresované strany, vzťahu spoločenskej zodpovednosti a reputácie značky, ako aj jej využívania ako strategického nástroja reagovania na očakávania zainteresovaných strán, a tým aj vplyvu na vytvorenie priaznivého imidžu spoločnosti;
- vzťahu spoločenskej zodpovednosti a finančnej výkonnosti;
- vplyvu investícií do spoločenskej zodpovednosti na konkurencieschopnosť a výkonnosť;
- vplyvu informovanosti o spoločenskej zodpovednosti na spotrebiteľské postoje, t. j. spojenia medzi tým, čo spoločnosti robia z hľadiska udržateľnosti, a tým, ako to spotrebiteľia vnímajú;
- vzťahu medzi spoločenskou zodpovednosťou a inováciami;
- vplyvu internej spoločenskej zodpovednosti na dosiahnutie výkonnosti a lojality zamestnancov.

Prevláda názor, že aplikovaný koncept spoločenskej zodpovednosti prináša príležitosti v dosahovaní konkurenčnej výhody podnikov.

Výskumy poukazujú na to, že spoločensky orientovaný prístup umožňuje podnikom udržiavať si dlhodobú konkurencieschopnosť a ziskovosť. Existujú dôkazy, že uvedený koncept súvisí s lepšími finančnými výsledkami, pričom angažovanosť v tejto oblasti sa premieta do zvyšovania výkonnosti podnikov. Väzby medzi spoločenskou zodpovednosťou a konkurencieschopnosťou podnikov udáva obrázok 1.

Obrázok 1

* Vonkajšie faktory: Zainteresované strany a prostredie, Dopyt na trhu, Zákazníci, Dodávatelia, Konkurencia, Finančné inštitúcie, Vláda, Mimovládne organizácie, Komunity

** Vnútorné faktory: Vzťah manažment – pracovníci, Obchodná stratégia, Environmentálne postupy, Zdroje, Motivácie, Schopnosti

Spoločenská zodpovednosť ako súčasť systémov/modelov manažérstva kvality

Vedomý a systematický prístup k riadeniu organizácií prispieva k dosahovaniu efektívnosti. Komplexná iniciatíva rozvoja (organizačného rozvoja) organizácií zahŕňa prvky siahajúce od riadenia výkonnosti – plánovania, organizácie, vedenia, kontroly – až po hodnotenie výkonnosti, ako aj integráciu rôznych manažérskych systémov a nástrojov. Existuje niekoľko manažérskych nástrojov pre prácu s hodnotením, sledovaním a meraním výkonnosti. Podniky i organizácie sa zameriavajú na zvyšovanie výkonnosti a efektívnosti procesov, t. j. existuje prechod od tradičnej organizačnej kultúry ku „kultúre výkonnosti“ (prístup zameraný na výkon). Ak je to kultúra výkonnosti, tak je možné hovoriť o vysokovýkonnej organizácii?

Trvalo udržateľný rozvoj a neustále zlepšovanie podnikov možno dosahovať prostredníctvom uplatňovania princípov výnimočnosti a systémov manažérstva kvality. Spoločenská zodpovednosť ako súčasť kvality ovplyvňuje konkurencieschopnosť. Koncept spoločenskej zodpovednosti poskytuje holistický pohľad na podnik z troch perspektív, pričom berie do úvahy oblasť ekonomickej výkonnosti, sociálnej oblasti a životné prostredie so zohľadnením kritérií a aspektov, ktoré sa vyskytujú v systémoch manažérstva kvality.

Existujú rôzne metódy, štandardy a iniciatívy, ktoré umožňujú usmerniť zavedenie konceptu spoločenskej zodpovednosti ako systému (napríklad ISO 26000). Môžeme tiež spomenúť najznámejšie holistické modely poskytujúce usmernenie k zavedeniu konceptu spoločenskej zodpovednosti, medzi ktoré sa zaraďuje

- model výnimočnosti EFQM (Európa),
- model využívaný v súťaži Demingova cena (*Deming Prize*) (Japonsko),
- model Malcolma Baldrigea pre vynikajúcu výkonnosť (USA).

Možno vychádzať aj z noriem ISO 9000, ISO 26000, ako aj zo Spoločného systému hodnotenia kvality (*The Common Assessment Framework* – model CAF, ktorý je používaný od roku 2000). Model CAF vychádza z modelu výnimočnosti EFQM (vznikol v roku 1988) a je založený na ôsmich základných princípoch výnimočnosti. Spoločenská zodpovednosť sa odvíja od modelu výnimočnosti EFQM (používa sa od roku 1991), ktorý sa odporúča použiť z niekoľkých dôvodov:

- rozvoj kultúry excelentnosti a udržateľnosti organizácie,
- získava sa realistický pohľad na to, v čom sú organizácie dobré, resp. výnimočné,
- určuje smery zamerania úsilia k zlepšovaniu,
- sústreďuje iniciatívy do jedného hlavného rámca,

- podporuje zdieľanie vnútorných a vonkajších dobrých praktík a postupov,
- vytvára trvalo udržateľnú budúcnosť.

Uvedené systémy, resp. modely môžu byť vhodnými nástrojmi uplatnenia konceptu spoločenskej zodpovednosti.

Riadenie spoločenskej zodpovednosti v organizáciách a podnikoch prebieha v rámci určitého systému, ktorý chápeme ako ucelený súbor činností, aktivít a procesov, ktorými vedenie organizácie pôsobí na všetky zainteresované strany s cieľom dosiahnuť čo najvyššiu spoločnú hodnotu. Nestačí implementovať princípy spoločenskej zodpovednosti do stratégie podniku, ale je tu potreba systematicky plánovať a hodnotiť všetky procesy a činnosti.

Pokračovanie v ďalšom čísle.

Literatúra:

[1] PAULOVÁ, I. *Komplexné manažérstvo kvality*. 2., dopln. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-8168-083-0.

(*Pozn. red.*: aktuálne tiež 3., dopln. a preprac. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-8168-834-8)

[2] CARROLL, P. B. A three-dimensional conceptual model of corporate social performance. *Academy of Management Review*. 1979 (7), 497-505.

[3] CARROLL, P. B. The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. *Business Horizons*. 1991 (34)4, 39-48.

[4] WOOD, J. D. a kol. *Global Business Citizenship: A Transformative Framework for Ethics and Sustainable Capitalism*. New York: Armonk, 2006. ISBN-13 978-0765616272.

[5] WOOD, D. J. Corporate social performance revisited. *Academy of Management Review*. 1991 (16)4, 691-718.

[6] JEPPESEN, Soeren, Angie NGOC TRAN, Bas KOTHUIS. Corporate Social Responsibility and Competitiveness for SMEs in Developing Countries: South Africa and Vietnam. *Agence Française de Développement. Focales*. 2012, 16. 210 stran. ISSN 2105-5386. Dostupné z file:///C:/Users/NTB/AppData/Local/Temp/16-VA-Focales.pdf

Autorka:

PhDr. Bc. Hajnalka Németh bola konzultantkou v spoločnosti P.N.L. Elektro, s.r.o., v oblasti online marketingu a spoločenskej zodpovednosti.

Kontakt: nemeth.pnlektro@gmail.com

VDA 2 – Zajišťování kvality před sériovou výrobou

V automobilovém průmyslu nabývá z důvodu stále užší spolupráce mezi zákazníky a dodavateli, kratších period vývoje, vyšší rozmanitosti produktů a narůstající complexity rozhodujícího významu sladění činností na rozhraní zákazníka a dodavatelské organizace před spuštěním sériové výroby. To je možné dokumentovat prostřednictvím standardizovaného prokazování podél celého dodavatelského řetězce v rámci postupu Uvolnění výrobního procesu a produktu (PPF), s cílem zajistit dodávky bez problémů

- v dohodnuté kvalitě
- k plánovaným termínům
- v požadovaném počtu kusů
- odladěným výrobním procesem.

Předložené šesté vydání 2020 klade oproti předcházejícím vydáním větší důraz na koordinaci postupu Uvolnění výrobního procesu a produktu (PPF) mezi organizací a zákazníkem s cílem dohodnout včas rozsah, obsah a časový plán postupu PPF.

Vyloučením stupňů předložení (tzv. Level) se zohlední individuální očekávání zákazníků, rozmanitost produktů a rozsah možných dokumentů.

Je zdůrazněna odpovědnost organizace za vytvoření všech příslušných dokumentů na základě minulých zkušeností. Kromě toho zahrnutí myšlenky sebehodnocení produktu a výrobního procesu organizací do postupu PPF jako standardu snižuje rozsah dokumentů, které mají být předávány.

Změny stupňů předložení, zahrnutí softwarových aspektů a přiblížení způsobu prokazování pomocí PPF postupu Production Part Approval Process (PPAP) Automotive Industry Action Group (AIAG) představují další významné změny v této publikaci.

Toto šesté vydání svazku VDA 2 – Uvolnění výrobního procesu a produktu nahrazuje páté vydání z roku 2012.

Bleskově o kvalitě

Minianketa osobností

PhDr. Eva Brixi-Šimková, šéfredaktorka časopisů Prosperita, Madam Business, Fresh Time

■ Jednoznačně Česká společnost pro jakost, jejíž zkratka ČSJ je pro mne synonymem značky kvality v jakémkoli pojetí a v jakékoli souvislosti. Je to symbol dlouhodobých aktivit vedoucích k pochopení významu tohoto slova počínaje vztahy mezi lidmi přes kroky mířící k managementu kvality ve firmách či veřejné správě až po zásah mezi koncové spotřebitele, zákazníky, mířící k jejich lepší

V naší minianketě, oslovujeme výrazné osobnosti z různých oborů a oblastí, které mají jedno společné: blízký vztah k hodnotám, mezi nimiž má kvalita své nezpochybnitelné a nezastupitelné místo. Věříme, že zde najdete inspirativní názory, a doufáme, že někdy i názory trochu „kacířské“.

orientaci na trhu. ČSJ je už pojem, který patří k české ekonomice a společnosti jako celku.

■ Ve správné strategii (včetně investic) pro rozvoj zdravotního systému, který by podporoval celostní medicínu, a ne jen předepisování léků, kdy by měl lékař na pacienta čas a jednal by s ním v úctě a povzbudivě. Kvalita života souvisí se vzdělaností, a tedy i touhou po vzdělávání, což by měl stát jasněji deklarovat. Souvisí s tím i následné pochopení smyslu života v podpoře čínorodosti, optimismu a třeba i podnikání na lokální úrovni, které povede k úměrnému blahobytu a hlavně jistotám lidí. Lidé by měli být vedeni k tvořivosti a podnikavosti.

■ Povedlo se mi připravit několik rozhovorů s osobnostmi v byznysu, s nimiž jsem byla docela spokojená. Podařilo se mi ujasnit si, proč neodejít do důchodu a proč nezestárnout. Naučila jsem se dělat kynuté těsto s láskou a výsledky jsou jasné. Na zahradě jsem donutila jiriny, astry a cínie, aby nádherně kvetly. Nezdařil se záměr zvýšit příjem naší společnosti tak, abychom měli rezervu, která člověku nese klidné spaní. Možná to způsobil koronavirus, který inzerenty vedl k opodstatněné šetřivosti. Nestihli jsme připravit koncept veselých faktur, které by příjemce pobavily a rozveselily.

Dvěma osloveným jsme opět jako obvykle položili tři tradiční otázky. Ptali jsme se:

- Co, případně kdo se vám vybaví jako první v souvislosti s pojmem kvalita?
- V čem především spatřujete zvyšování kvality života – v současnosti a perspektivně do budoucna, konkrétně v ČR i obecně?
- Co se vám v poslední době povedlo a co naopak nepovedlo a proč?

A připomeňme snad ještě jako zajímavost, že oba v minulosti získali (tč. bohužel již nevyhlašovanou) Cenu za publicistický přínos v oblasti kvality – Eva Brixí hned v prvním ročníku v roce 2012, Michael Málek pak v roce 2015.

Ing. Michael Málek, šéfredaktor Technického týdeníku

■ V prvé řadě příloha Kvalita jako služba, kterou jsem ve spolupráci s ČSJ a dalšími subjekty připravoval pro Hospodářské noviny a díky které jsem měl možnost problematice kvality nahlédnout hlouběji pod povrch. Odhlédnu-li od tohoto pracovního pohledu, pak se mi vybaví především stesk nad tím, jak často a kde všude se smiřujeme s nízkou kvalitou produktů a služeb a dáváme přednost nízké ceně. A to i když se v konečném důsledku,

při započítání životnosti, servisních a jiných nákladů, může levnější produkt i podstatně prodražit. Naštěstí přibývá těch, kteří si to uvědomují a dovedou kvalitu ocenit i zaplatit.

■ Pro mne je symbolem kvality života především svoboda, a to ať už jde o cestování, vyjadřování se, volby životních cest nebo i možnosti výběru kvalitních produktů a služeb. Bohužel míváme tendenci zapomenat, že to není samozřejmost. Zlepšovat máme co hlavně v oblasti ohleduplnosti a tolerance jednoho k druhému. Bez jisté sebereflexe skřípe demokracie a řešení situací, jakou je třeba i současná pandemie. To pak negativně dopadá i na kvalitu života.

■ Co se mi povedlo, ať hodnotí raději jiní. Co se mi (zatím) nepovedlo, souvisí s mým aktuálním angažmá v Technickém týdeníku. Když jsem v únoru letošního roku přijímal výzvu navázat na obdivuhodnou, 68 let kontinuálně trvající práci svých předchůdců, měl jsem v plánu vytvořit jasnou koncepci dalšího rozvoje pro příští léta a setkávat se v maximální možné míře s odborníky napříč světem techniky a technologií. Pandemie, bohužel, mé plány záhy podstatně změnila a velkou část svého času tak dnes věnuji především projektu „Veletrhy virtuálně“, který se snaží poskytnout firmám prostor pro prezentaci a komunikaci i v době, kdy se ruší jeden veletrh za druhým.

Kvalita 4.0: Robotická nedestruktivní kontrola

Martin Nagy, Martin Josífek

Otázku, jak zefektivnit výrobní procesy či pracovní postupy v různých odvětvích, si mnozí z nás kladou každý den. Vysoká chybovost, zvyšování nákladů na kvalitu v důsledku rostoucích trendů, plánovaný zisk a následná produkce s negativním výsledkem. Závislost na lidském faktoru u kontrolních pracovišť nebo nutnost spolupráce s externí kontrolní firmou. To vše vyžaduje každodenní úsilí a hledání nových řešení. K tomu zákazník požadující robustní výrobní proces včetně kvalitních kontrolních míst, ideálně Poka-Yoke a záruku dodržení principu „0-chyb“.

Po více než 25 letech působení ve sféře kontroly kvality v automobilovém průmyslu již dobře znám interní problémy mnohých firem právě při hledání řešení optimalizace výrobních procesů, kvality výrobku a uspokojení požadavků zákazníka. Rádi bychom vám proto představili možnosti pomoci nejen s řešením prevence event. problémů, ale hlavně i s ušetřením financí a s přesvědčením zákazníka o robustnosti výrobního procesu.

Martin Nagy, COO Radalytica, a.s.

Technologie RadalyX

RadalyX je unikátní zobrazovací technologie v podobě 2D a 3D robotického zobrazovacího systému (RIS). Jedná se o nejmodernější zobrazovací technologii. RIS je modulární s několika zobrazovacími možnostmi, jako je spektrální rentgen, počítačová tomografie, ultrazvuk, termografie atd. Je to výkonná platforma, která kombinuje několik zobrazovacích technik a snadno se přizpůsobuje.

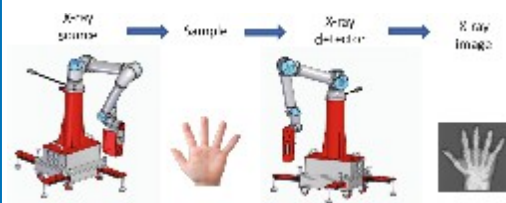
V klasických rentgenových zobrazovacích systémech jsou rentgenová trubice i detektor fixovány nebo mají pouze omezený rozsah pohybu. Není tedy snadné nebo dokonce vůbec možné kontrolovat vybrané oblasti větších struktur, zejména pokud mají složité tvary. Na rozdíl od klasického nastavení rentgenového obrazu poskytuje robotický systém téměř absolutní flexibilitu

pozorovacích úhlů. Roboti tedy umožňují snímat vzorek rentgenovým paprskem z jiné perspektivy, aby lokalizovali defekty snadněji, rychleji a lépe. RIS umožňuje provádět rentgenovou kontrolu stejně snadno jako kontrolu vizuální.

Na rozdíl od konvenčních zařízení, integrace zobrazovacích technologií na šestiosá robotická ramena dává zobrazování možnost velké flexibility, pokud jde o velikost nebo tvar vzorku. Systém může kontrolovat pokročilé kompozitní materiály se složitými zakřiveními pomocí ultrazvukových sond a/nebo rentgenových paprsků. Nová generace rentgenových zobrazovacích detektorů poskytuje bezprecedentní kvalitu obrazu, která pomáhá např. k identifikaci nečistot, bublin a prasklin v materiálech a produktech, detekci cizích objektů, chybné montáže atd. Má širokou škálu aplikací ve výzkumu a laboratořích, v leteckém a automobilovém průmyslu i v mnoha dalších průmyslových odvětvích. A to vše s prostorovým rozlišením až na mikrometrické úrovni ve 2D nebo dokonce 3D obrazu. Radalytica pracuje i na verzi pro medicínu, která má potenciál umožnit například počítačovou tomografii u vyšetření, u kterých se dnes nepoužívá.

Obrázek 1

Robotický zobrazovací systém (RIS)

Klíčové části skeneru jsou dvě robotická ramena. První rameno drží rentgenovou trubici, druhé rameno zobrazovací detektor. Dvojice rentgenové trubice a detektoru se díky robotům může pohybovat a otáčet volně kolem vzorku. Roboti se pohybují synchronně, takže vzájemná pozice rentgenové trubice a detektoru zůstává za všech okolností stejná.

Roboti nabízejí vysoký stupeň flexibility při sledování složitého zakřivení na obou stranách kontrolovaného objektu. Proto je systém vhodný pro tvarované vzorky, jako jsou trup letadla, křídla, vrtulové listy apod. RIS může být také integrován přímo do výrobní linky, kde může sloužit ke 100% kontrole výroby. Robotická ramena se synchronizují s taktem linky a výrobek je možné kontrolovat na několika pozicích a z několika úhlů. RIS tak najde využití například při kontrole výroby elektro komponentů, plastových výlisků, v gumárenství, potravinářství a při kontrole svarů.

Právě automatická nedestruktivní kontrola svarů byla dříve nemyslitelná. Při kontrole je nutné dodržovat normami předepsané vzdálenosti zdroje RTG záření, detektoru a svaru a úhel snímání, a toho u složitějších tvarů nebylo možné dosáhnout. Robotický systém překonává tyto překážky a umožňuje automatickou kontrolu svarů i u dílů složitých tvarů přímo ve výrobní lince. To ocení nejvíce pracovníci zabývající se kontrolou kvality v automobilovém průmyslu, kde kontrola spojů může následovat ihned po robotickém svařování nebo pájení.

Také letecká doprava vyžaduje velmi přísné bezpečnostní standardy. Ty platí hlavně pro nedestruktivní testování kvality materiálů používaných pro výrobu letadel. Kvalita těchto komponentů je rozhodující pro bezpečnost cestujících, palubního personálu i pilotů.

Obrázek 2

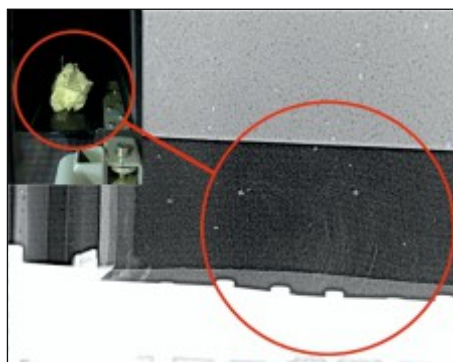
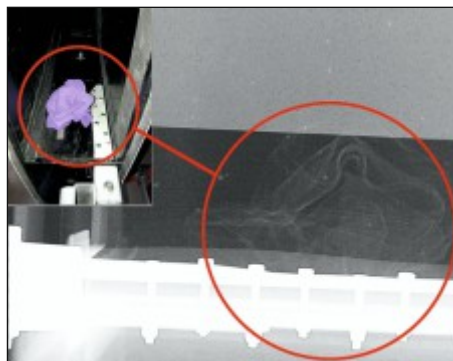
RTG inspekce kompozitního křídla letadla

Robotický systém umožňuje kontrolu struktury kompozitního křídla letadla, odhalení skrytých vad, jako jsou trhliny, póry či chybná distribuce lepidla v kompozitu, inspekci mechanismu uvnitř křídla i detekci nežádoucích objektů, jako může být zapomenuté nářadí apod. Systém nabízí dostatečnou citlivost i pro detekci zapomenutého hadru, nebo dokonce papírového ubrousku uvnitř křídla.

Obrázek 3

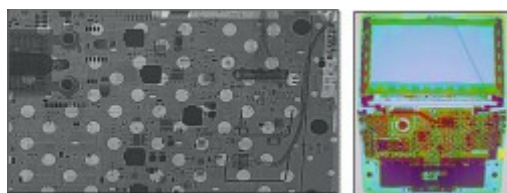
RTG detekce nežádoucích objektů

Při RTG inspekci výroby elektro komponentů ve vysokém rozlišení umožňuje kontrolovat správné zapojení konektorů, tenkých drátků, chybějící součástky nebo jejich chybné umístění. Různým materiálům lze pomocí spektrálního zobrazení přidělit různé barvy a tím zjednodušit identifikaci materiálů v obrazu na základě rozdílů v jejich chemickém prvkovém složení. To může sloužit k detekci nežádoucích materiálů nebo k lepší vizualizaci objektu pro orientaci obsluhy.

Obrázek 4

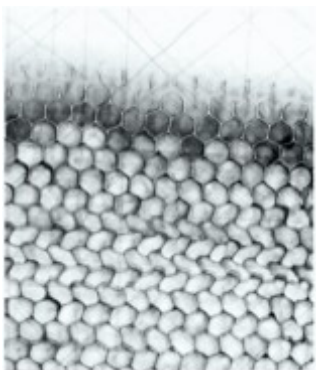
RTG kontrola přenosného počítače ve vysokém rozlišení

Kontrola zakřivených ploch

Obrázek 5

RTG snímek
zaobleného
dílu z CFRP

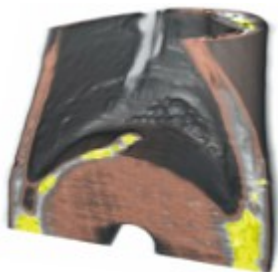

Robotický zobrazovací systém je standardně vybaven laserovým odměřováním vzdálenosti. Pomocí něho si systém před měřením zmapuje tvar vzorku. Tato informace je používána pro navigaci robotů kolem vzorku tak, aby nedocházelo ke kolizím. Lze ji využít i pro automatické řízení trajektorie pohybu robotů tak, aby například udržovali konstantní vzdálenost od povrchu a úhel k němu. To je ilustrováno na zakřiveném voštinovém vzorku, kde všechny buňky voštiny jsou zobrazeny kolmo. Díky tomu lze jednoduše kontrolovat například dostatek lepidla, bubliny atd.

Počítačová tomografie a laminografie

Obrázek 6

CT snímek
části vrtule

Roboti navíc umožňují měřit 3D obrazy pomocí počítačové tomografie nebo laminografie ve vybrané oblasti velkého objektu. Toto jsou metody používané při rentgenové inspekci běžně, ale s omezenou použitelností na velké objekty. Roboti překonávají tento limit. Konvenční počítačová tomografie je limitována velikostí a tvarem vzorku (dílu). Vzorek se musí vložit do komory, kde s ním rotační stůl otáčí v jedné ose, a systém zaznamenává snímky z různých úhlů. Poté se ze získaných snímků vytvoří 3D model. Tato operace bývá i kvůli značným limitům velikosti a tvaru vzorku relativně zdlouhavá.

Robotický systém lze v případě potřeby dopravit ke vzorku (dílu) a provádět jeho RTG inspekci z libovolného úhlu.

Obrázek 7

RTG inspekce trupu letadla

Robotický systém je možno dovybavit sedmou osou (kolejnicemi) a tím rozšířit dosah robotického ramene téměř bez limitu. Např. pro kontrolu listů vrtulí větrné elektrárny o délce 98 m. V případě potřeby lze pořídit i 3D snímek vybrané oblasti u velkého objektu.

Obrázek 8

Inspekce listů větrné elektrárny

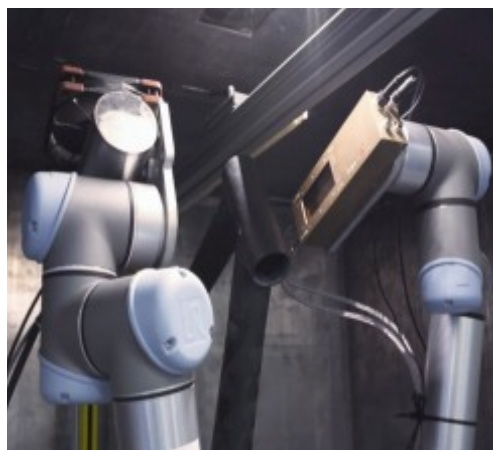

RTG zobrazení v reálném čase

Zobracování v reálném čase pomocí 3D myši umožňuje plnou kontrolu nad polohou a úhlem zobrazení rentgenového obrazu. RTG obraz dané oblasti vzorku je zobrazen v reálném čase na obrazovce. Jednoduché ruční ovládání pomocí živého zobrazení vytváří perfektní nástroj pro lokalizaci defektů v kontrolované struktuře ve 3D. Okamžitá zpětná vazba mezi ručním ovládáním směru pohledu a rentgenovým obrazem je to, co ze systému dělá velmi intuitivní nástroj. Díky propojení obrázku s naší akcí je mozek schopen vytvořit velmi jasnou představu o 3D struktuře vzorku bez potřeby pomalých a komplikovaných měření, jako je počítačová tomografie (CT), která vyžaduje podobný přístup v analýze získaného 3D objemu. Proto je kontrola s roboty ve srovnání s CT rychlejší, méně náročná na zpracování dat a lze ji použít na vybrané oblasti většího objektu.

Obrázek 9

Použití 3D myši

Rentgenové zobrazení nové generace s detektory od společnosti ADVACAM

V porovnání s rozšířenými technologiemi RTG zobrazení, jako jsou filmy nebo flat panely, využíváme RTG detektory nové generace dceřiné společnosti Advacam, které pro jejich unikátní vlastnosti využívá i americká NASA ve vesmíru na mezinárodní stanici ISS. Tyto zobrazovací detektory se vyznačují vysokým rozlišením, téměř neomezeným rozsahem úrovní šedi a vysokou citlivostí.

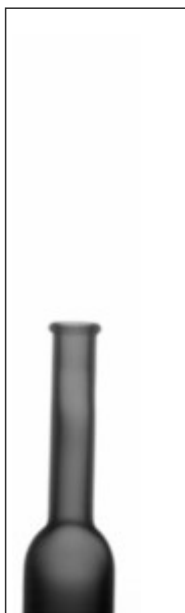
Další výhodou využití těchto pokročilých detektorů je fakt, že díky jejich citlivosti jsme schopni snížit energii rentgenového záření v porovnání se stávajícími technologiemi až na polovinu. To s sebou nese vyšší rozlišení obrazu, ale i nižší nároky na stínění proti úniku RTG záření. To zjednodušuje, zlevňuje a odlehčuje konstrukci stínících komor.

Snímky níže demonstrují bezprecedentní kvalitu rentgenového zobrazení, které využíváme pro kontrolu kvality různých materiálů v různých odvětvích, a rozšiřují možnosti využití RTG technologie do nových oborů, kde do nedávna bylo nemyšlitelné. Obzvláště pak pro kontrolu kompozitních materiálů, jejichž využití díky jejich lehkosti a mechanickým vlastnostem neustále roste.

Obrázek 10

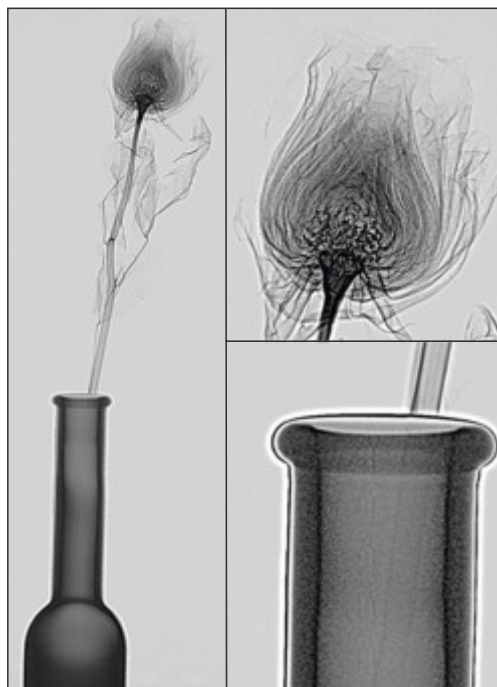
RTG snímek suché růže

Takto zobrazí
suchou růži ve váze
standartní
RTG zařízení.
Růži nelze zobrazit

Obrázek 11

RTG snímek robotického systému za použití
detektorů společnosti Advacam ve vysokém
rozlíšení a kontrastu.

Modularita

Rentgenové zobrazování není jedinou dostupnou zobrazovací modalitou. Zařízení je standardně vybaveno laserovým měřením vzdálenosti. To lze, mimo řízení trajektorie robota podél objektů, použít k vytváření 3D map povrchů objektů, například pro metrologické účely. Radalytica také vyvíjí řadu dalších zobrazovacích technik. Tyto zobrazovací sondy jsou snadno zaměnitelné na robotických pažích. Stejná robotická platforma proto může plnit řadu zobrazovacích úkolů a může být v budoucnu rozšířena, jakmile budou k dispozici nové zobrazovací technologie.

Vzduchem vázaný ultrazvuk

Radalytica ve spolupráci se společností SONOTEC GmbH integruje vzduchem vázané ultrazvukové sondy. Jsou zvláště účinné pro detekci delaminací v kompozitních materiálech, které jsou rentgenovými paprsky prakticky neviditelné. Vzduchem vázaný ultrazvuk najde také další využití v materiálovém, leteckém a dalších výzkumných oborech.

Kombinace metod (RTG a UT)

Různé metody zobrazování mají různé využití podle požadované aplikace. V mnoha případech je vhodné využít více metod najednou a tím získat lepší přehled o daném vzorku. Dobrým příkladem je poškozené kompozitní křídlo letadla po nárazu do cizího objektu. RTG snímek odhalí strukturu kompozitu a její případné poškození jemnými trhlinami v místě nárazu. Delaminaci v okolí však pomocí RTG detekovat nelze. Pro detekci delaminace je vhodný ultrazvuk, který ale jemné trhliny ve vysokém rozlišení zobrazit neumožňuje. Řešením je kombinace těchto metod. Robotický systém má záznam souřadnicového systému, a tak lze přesně kombinovat obrazový výstup jednotlivých metod a tím získat lepší přehled o situaci a celkovém poškození.

Rentgenová difrakce

Rentgenová difrakce (XRD) umožňuje určovat krystalickou strukturu materiálů, případně směr vláken v kompozitech apod. Nové typy energeticky citlivých zobrazovacích detektorů mají významný dopad také na tuto metodu. Měření spektra difrakčních fotonů znamená, že lze vyloučit monochromátor na straně zdroje rentgenového záření. To významně snižuje složitost systému XRD a umožňuje jeho integraci s robotickými rameny. Radalytica nyní zahajuje společně s partnery další projekt Eurostar na vývoj takových modulů. XRD skenování na velké ploše a analýza krystalických struktur tedy budou možné. Tato technologie umožní například přesnější RTG kontrolu svarů a měření jejich geometrie, popřípadě nedestruktivní kontrolu dílů po tepelném zpracování a měření tloušťky prokalené vrstvy. Systém XRD lze navíc snadno kombinovat s rentgenovou fluorescencí (XRF) pro přesnou analýzu chemického prvkového složení.

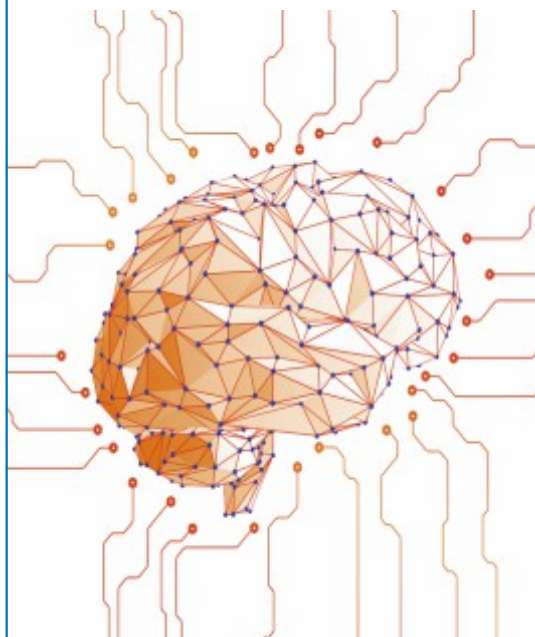
Makrofotografie, hyperspektrální zobrazení, UV, infračervené zobrazování

Další zobrazovací metody, které jsou ve vývoji nebo na plánu výzkumu a vývoje, jsou fotografie povrchu objektů s vysokým rozlišením, hyperspektrální zobrazování, UV a infračervené zobrazování. Mnoho z těchto metod je zvláště zajímavých pro analýzu kulturního dědictví.

Neuronové sítě

Obrázek 12

Neuronové sítě

Pro automatické vyhodnocení obrazu používáme nejpokročilejší technologii umělých neuronových sítí. V technologii jsou neuronové sítě často označovány jako umělé neuronové sítě (NN) nebo neuronové sítě, aby se odlišily od biologických neuronových sítí, po nichž jsou modelovány. Hlavní myšlenkou NN je, že lidský mozek je nejsložitější a nejinteligentnější „počítač“, který existuje. Modelováním zpracování informací používaného mozkem je možné se přiblížit lidské inteligenci při zpracování obrazu. Tuto vyspělou technologii využíváme k nastavení systému pro automatické vyhodnocení OK a NOK dílu. Tento systém se lze naučit vyhodnocení dílů s téměř 100% spolehlivostí a vylučují faktor lidské chyby způsobené nedbalostí, únavou, nedostatečnou kvalifikací atd.

Závěr

Využitím nejmodernějších technologií uvedených v tomto příspěvku lze nejen docílit zlepšení kontroly kvality a tím předejít nepříjemným situacím, ale zároveň i dosáhnout snížení nákladů. Ono pro manažera kvality kouzelné POKA-YOKE splňuje právě toto zařízení díky možnosti kontroly kvality přímo ve výrobní lince a nalezení neshody rychleji, čímž se zabrání výrobě zmetků. Nedestruktivní testování umožňuje použít díly i po kontrole a automatické vyhodnocení zajistí vyšší opakovatelnost a přesnost bez faktoru lidské chyby, nemluvě o personálních otázkách a dalších nákladech za kvalifikované pracovníky.

Autoři:

Martin Nagy je provozním ředitelem společnosti Radalytica, a.s.

Martin Josífek pracuje jako obchodní manažer ve stejné společnosti.

Kontakty:

*martin.nagy@radalytica.com,
martin.josifek@radalytica.com*

Společnost Radalytica, a.s., se orientuje na vývoj a výrobu robotického zařízení pro nedestruktivní testování napříč výrobní sférou. Díky velmi úzké spolupráci se společností Advacam, která vyvíjí a vyrábí unikátní detektory rentgenového záření (mimo jiné používané agenturou NASA), se čistě české firmě podařilo vytvořit možnost poskytnout zákazníkům nejlepší kvalitu rentgenového zobrazení v nejrůznějších případech. Radalytica je poskytovatelem unikátních robotických zobrazovacích řešení pro nedestruktivní kontrolu. Dodává unikátní, snadno použitelný 2D a 3D robotický zobrazovací systém (RIS) nabízený pod obchodní značkou RadalyX.

Srovnání nového modelu CAF s dosavadním: nejvýznamnější změny a doplňky

Vítězslav Vlček

V červnu 2020 jsem byl Ministerstvem vnitra požádán, abych provedl revizi připravované brožury českého znění metodiky „CAF 2020 Společný hodnotící rámec“. Metodami zvyšování kvality ve veřejné správě se zabývám od roku 2004 a za těch 16 let jsem pomohl se zaváděním kvality několika úřadům, ať již z pozice konzultanta, odborného garanta projektu či v konečné fázi jako hodnotitel Ministerstva vnitra a České společnosti pro jakost, a proto jsem nabídku přijal.

V tomto příspěvku uvedu srovnání „starého“ a nového CAFu s důrazem na nejzásadnější změny a novinky.

Úvodem je třeba zmínit, že českou verzi metodiky CAF 2020 připravilo v předchozích měsících ministerstvo vnitra. Po zpracování návrhu překladu proběhla odborná korektura textu ze strany České společnosti pro jakost. Jak zmiňuje již ministerstvo vnitra, ačkoliv metodika CAF 2020 nepřináší zásadní změnu, model sebehodnocení směřuje organizaci k posuzování nových oblastí, např. digitalizace, odolnosti organizace, agilnosti apod. Při překladu byla maximální snaha ctít zažitou terminologii zpracovanou kolegy v předchozích letech, nicméně s výše uvedenými novinkami je spojena i terminologie, která se ne úplně běžně používá v prostředí české veřejné správy. Přesně z tohoto důvodu jsem byl i já osloven s požadavkem na případné připomínky k nově zařazeným pojmům tam, kde byly hledány nové české ekvivalenty.

Terminologie musí ctít anglický originál, ale současně musí být blízká uživatelům. V tom spatřuji hlavní a zásadní úkol: aby nový CAF díky své terminologii neodradil případné nové zájemce z řad veřejné správy.

Proto byli osloveni odborníci, kteří k aktualizované metodice zaslali svoji zpětnou vazbu. Následně budou zasláné podněty zpracovány do finálního textu k tisku publikace pro uživatele modelu CAF. Na tuto metodiku bude stejně jako u minulých revizí zpracována i aplikační příručka pro územní samosprávné celky (ÚSC).

CAF 2020 představuje pátou verzi modelu. Revize vychází z osvědčeného modelu CAF 2000. Poslední verzi, se kterou uživatelé doposud pracovali, byla verze CAF 2013. Model CAF prošel revizí za účelem lepší odezvy na vývoj a evoluci veřejné správy a společnosti jako celku. Aktualizace CAF 2020 se týká digitalizace, agilnosti, udržitelnosti a rozmanitosti.

V aktualizaci se tak objevují i nové pojmy, např. u subkritéria 3.2. „rozvíjení a řízení kompetencí zaměstnanců“ se nás model ptá, zda při využívání inovativních vzdělávacích metod využíváme vedle dnes již běžného e-learningu i metodu Design Thinking. Dalším pojmem, který se např. v manuálu objevuje, je kybernetická bezpečnost (cybersecurity), který rovněž reaguje na nové trendy ve společnosti.

Nově je důraz více kladen (vedle stávajícího motivování a podpory zaměstnanců) na inspirování zaměstnanců (subkritérium 1.3) či na agilnost a odolnost organizace (subkritérium 2.4). V oblasti výsledkových kritérií se jako jediný nový pojem objevuje „veřejná hodnota“ v subkritériu 9.1.

Pokud jde o bodové hodnocení, resp. sebehodnocení, to zůstává stejné jako u předchozí verze. Je tedy možné stále použít dva způsoby: klasické bodové hodnocení a hodnocení s „jemným rozlišením“. Základem pro hodnocení předpokladů je cyklus PDCA.

Závěr

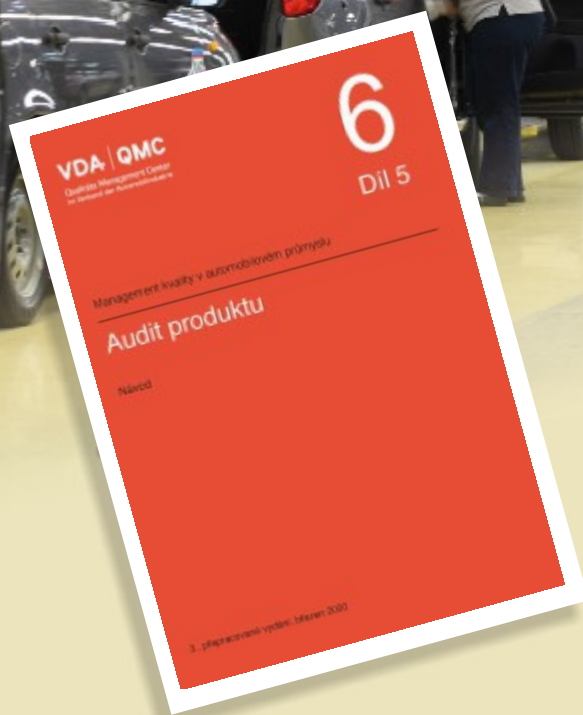
S potěšením konstatuji, že mé obavy z případné krkolomné terminologie se naštěstí nenaplnily. Všichni letití uživatelé předchozích verzí CAFu totiž velmi dobře víme, jaké to je zápatis s převzatými pojmy, kterým úplně nerozumíte a rádi byste je plně pochopili, abyste se s pojmy ztotožnili a mohli je obodovat.

Troufám si říci, že CAF 2020 je uživatelsky přívětivý, noví uživatelé by s jeho zaváděním neměli mít zásadní problémy a stávající organizace, které hodnotily podle modelu CAF 2013, při aplikaci CAF 2020 změny příliš nepocítí.

Autor:

Ing. Vítězslav Vlček, MSc., pracuje jako tajemník MěÚ v České Kamenici. Dlouhodobě se zabývá metodami zvyšování kvality ve veřejné správě, v této oblasti je konzultantem a dlouholetým hodnotitelem.

Kontakt: tajemnik@ceska-kamenice.cz

VDA 6.5 Audit produktu

Stoupající nároky zákazníků, požadavky na bezpečnost, právní požadavky, jakož i narůstající používání elektronických komponentů a softwaru vedou k větší komplexitě produktu.

Od druhého vydání v roce 2008 se podmínky pro výrobce a dodavatele v automobilovém průmyslu razantně změnily. Základním východiskem pro management kvality v automobilovém průmyslu jsou specifické požadavky pro automobilový průmysl s mezinárodní platností, jako např. IATF 16949.

Zkušenosti při zavádění požadavků IATF připouští různé možnosti výkladu při vymezování pojmu audit produktu a rekvalifikační zkoušky. Tato příručka poskytuje k tomuto vymezení doporučení.

Toto třetí vydání svazku VDA 6 část 5 – Audit produktu se orientuje na aktuální požadavky ISO 19011 „Směrnice pro auditování systémů managementu“ a nahrazuje druhé vydání z roku 2008.

Audit produktu slouží jako nástroj managementu k nezávislému hodnocení produktů z pohledu zákazníka (jak interního, tak externího) a ukazuje potenciál pro trvalé zlepšování.

Personální certifikace: Schéma EOQ pro oblast bezpečnosti informací vzešlo z dílny ČSJ

Mnoho firem se potýká s otázkami bezpečnosti informací. Je to problematika složitá a velmi citlivá. Mnoho manažerů to dobře chápe. A tak hledají řešení, jak se o tuto oblast správně postarat. Někteří se snaží tuto výzvu vyřešit vlastními zdroji, jiní problematiku ošetření a řízení bezpečnosti informací z části postupují externím firmám.

Co je ale správně? A jak se vlastně o kvalifikaci odborníka ujistit? O tom více prozradila Ing. Romana Hofmanová, vedoucí certifikačního orgánu pro certifikaci osob, z České společnosti pro jakost.

Do jakých průmyslových oblastí problematika bezpečnosti informací zasahuje nejvíce?

Abychom byli přesní, bezpečnost informací je téma, které dnes obklopuje vlastně veškeré podnikání. S nástupem Průmyslu 4.0 a internetu věci se ukazují, že se jedná o zcela zásadní téma.

Pěkným příkladem je IT a průmysl, vezměme si oblast automotive. Velké automobilky vytvářejí požadavky na provádění auditů kybernetické bezpečnosti na systémech, komponentech i hotových výrobcích. Také jde o to, aby byla výroba perfektně standardizována, protože do ní vstupuje ohromné množství dat. Kybernetická bezpečnost a bezpečnost informací obecně jsou určitými předpoklady pro to, aby všechny prvky, které do procesu výroby nového vozu vstupují, byly standardizovány a zajistily kvalitu finálního produktu.

Česká společnost pro jakost se dlouhodobě věnuje v rámci svých aktivit certifikacím osob. Jednou z nich je pak ta určená pro manažery a auditory bezpečnosti informací. Původní schéma z roku 2005 prošlo letos rozsáhlou revizí. V nové podobě je platné od června na území celé Evropy. Nová podoba schématu je dílem odborníků České společnosti pro jakost, kteří se problematice bezpečnosti informací dlouhodobě věnují.

Bezpečnost informací je dnes prioritou

Podobně je tomu i ve službách, kde je to důležité především pro oblast e-commerce nebo logistiku. Systémy musí běžet bezchybně a data správně zpracovávat, aby se zákazníci, i ti interní, dočkali takového servisu, který očekávají.

Základem na poli bezpečnosti informací je pak zejména to, aby informace byly důvěrné (tj. přístupné pouze oprávněným osobám), dostupné (v požadovaný čas) a aby byla zachována integrita (správnost a důvěryhodnost) dat.

Takže rozhodně se to netýká jen uchovávání hesel internetovými giganty nebo správy studentských účtů.

Čím se dnes postupy v oblasti bezpečnosti informací řídí?

Evropská organizace pro kvalitu EOQ letos významně revidovala, nebo spíše aktualizovala schéma pro certifikaci manažerů a auditorů bezpečnosti informací.

Toto schéma standardizuje požadavky na odbornou způsobilost těchto odborníků s ohledem na současný kontext. Na jedné straně je zde teorie a legislativní předpisy, na druhé straně je zde schopnost je uplatnit a podle těchto zákonně vytyčených mantinelů postupovat, tvořit, optimalizovat, navrhovat řešení na míru pro podniky. Příslušná personální certifikace tak u manažera či auditora bezpečnosti informací ověřuje nejen znalost teoretických základů, ale zejména schopnost je v praxi uplatnit a vidět souvislosti.

UVědomme si, že pokročilá digitalizace a automatizace v podnicích je možná pouze za předpokladu, že pracovníci mají příslušné znalosti odpovídající úrovni aktuálního poznání. Nesprávné zabezpečení dat může ohrozit fungování podniku, proto mít správně zabezpečená data, ať ta pro výrobu, nebo především data zákazníků a zaměstnanců, je dnes již nezbytná nutnost, ba dokonce zákonná povinnost.

Proč schéma prošlo aktualizací?

Původní model zkrátka už nestačil překotnému technologickému vývoji a neakcentoval například ani složitou problematiku GDPR nebo novější právní předpisy.

Ovšem to není vše. Když jsme jej v České společnosti pro jakost s kolegy utvářeli, museli jsme se důkladně podívat na vývoj společnosti jako celku. Bezpečnost informací je spojena vždy s lidským faktorem a s tím, jak se společnost a její potřeby mění. Proto byly mimo jiné do nového schématu zahrnuty požadavky na znalosti Listiny základních práv a svobod, zákona o ochraně osobních údajů, zákona o obchodních korporacích, zákona o ochraně utajovaných informací, zákona o informačních systémech veřejné správy a zákona o telekomunikačních službách. Vzhledem ke komplexnosti tohoto schématu byly personální certifikáty M-BI a A-BI zahrnuty do doporučených požadavků pro manažery a auditory kybernetické

bezpečnosti v příloze č. 6 k vyhlášce č. 82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů.

Je toto schéma platné pouze pro Českou republiku?

Zdáleka ne! Tato iniciativa vzešla sice z naší strany, ale nové schéma přijala na své valné hromadě EOQ, tedy je platné pro všechny evropské státy a dále také pro Izrael, Kazachstán a Turecko. V praxi to znamená, že odborník s tímto certifikátem se jím může prokázat ve všech zmíněných zemích a zvýšit tak svoji cenu na trhu práce. A do silně globalizovaného světa průmyslu a služeb to zavádí určité jednotné standardy. Je to jako s matematikou. Je všude na světě principiálně stejná.

Co by měl uživatel, ať už firma, nebo třeba zaměstnanec, vyžadovat, jde-li o bezpečnost informací?

Vezměme si například interní podnikové systémy určené zaměstnancům. Očekává se, že dotyčný bude jedinou oprávněnou osobou, která má přístup ke svému účtu, že tento účet bude dostupný 24 hodin denně a že data v něm budou bezchybně zpracovávána a udržována. Ale také, že bude zajištěna ochrana osobních údajů. A podobně je to například s firemními přístupy do různých aplikací a softwarů, ať už vlastních, nebo spravovaných třetí stranou. Vždy je opět třeba zajistit oprávněný přístup pod kvalitním heslem, konzistentnost informací či řádné nakládání s osobními údaji.

V čem přesně tedy tkví význam personální certifikace? A proč by měla mít firma vůbec takového specialistu ve svém týmu?

Držitel personální certifikace obecně je vždy osoba, která prokázala specifické znalosti a dovednosti v určitém oboru. Tito lidé bývají často těmi, kteří stojí u realizace inovací a projektů zlepšování. Výjimkou nejsou ani manažeri a auditori bezpečnosti informací.

Osoba s certifikacemi M-BI nebo A-BI pomáhá významně posunovat úroveň bezpečnosti informací v rámci své organizace i vztahů s okolím. Ve způsobu zpracování dat, ve způsobu jejich uchovávání, ve způsobu nakládání s nimi. Zavádí v podniku standardy, kterým může rozumět každý profesionál ze zahraničí. Činí tak oblast bezpečnosti informací transparentnější, lépe fungující.

S oblibou říkám, že certifikovaný manažer nebo auditor bezpečnosti informací zavádí do svého prostředí pořádek, který dává prostor pro zefektivňování chodu podniku jako celku. V dnešní situaci, kdy mnoho firem využívalo pokud možno práci na dálku a do budoucna ji zřejmě využít bude, je to o to důležitější.

(red.)

Nová verze metodiky CAF

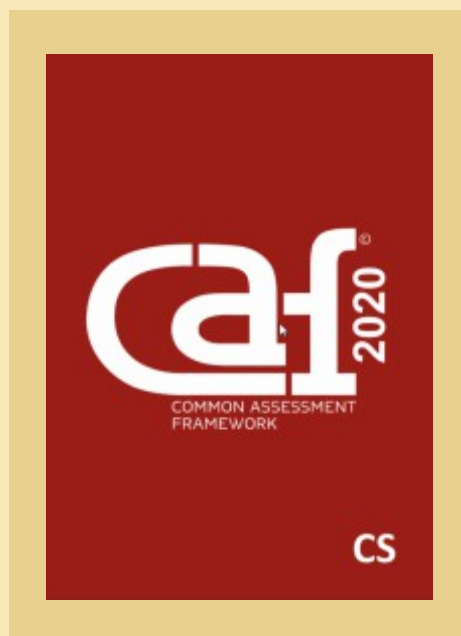
Ministerstvo vnitra z pozice národního garanta CAF v České republice zpracovalo překlad nové verze metodiky CAF – Společného hodnoticího rámce, kterou využívají úřady pro sebehodnocení stavu řízení kvality a pro potřeby zlepšování spokojenosti klientů úřadu i vlastního fungování chodu úřadu.

Revizi metodiky CAF připravil v průběhu předchozích dvou let Evropský institut pro veřejnou správu (EIPA). V listopadu 2019 byla schválena nová verze CAF 2020 na úrovni generálních ředitelů odpovědných za veřejnou správu. Ministerstvo vnitra na základě anglického originálu připravilo českou verzi této metodiky využívané k sebehodnocení organizací veřejné správy. Návrh překladu CAF 2020 následně prošel odbornou korekturou zpracovanou Českou společností pro jakost, text byl konzultován i s odborníky z praxe.

CAF 2020 představuje již 5. verzi metodiky sebehodnocení určené pro organizace veřejné správy / veřejného sektoru. Nová verze CAF 2020 zachovala původní rozdělení kritérií na předpoklady a výsledky, stejně jako rozdělení kritérií na dílčí subkritéria, která se bodují dle panelů hodnocení. Původní požadavky byly doplněny zejména v oblasti digitalizace veřejné správy, inovací, udržitelnosti nebo agilnosti organizace, a to tak, že byly upraveny požadavky subkritérií a aktualizovány příklady služící pro objektivnější hodnocení organizace.

Aktuální verze je dostupná na stránkách Ministerstva vnitra.

Ing. Lenka Švejdarová, Ministerstvo vnitra ČR

Nepremeškajte príležitosť zúčastniť sa konferencie **Testing United 2020**

Radi by sme uviedli do pozornosti pripravovaný tretí ročník konferencie Testing United 2020, ktorý sa uskutoční počas dvoch dní 5. a 6. novembra 2020.

Táto odborná konferencia je zameraná na špecialistov z oblasti vývoja softvéru, testingu, na test manažérov, test konzultantov a IT zamestnancov, ktorí prichádzajú do každodenného kontaktu s testovacími tímami. Konferencia združuje odborníkov z regiónu strednej Európy a rozširuje túto myšlienku tým, že pravidelne rotuje medzi tromi hlavnými mestami: Viedňou, Prahou a Bratislavou.

Tohtoročným miestom plánovanej konferencie mala byť stavebná Praha, avšak vzhľadom ku súčasnej situácii súvisiacej s ochorením COVID-19 sa organizačný tím rozhodol, že najbezpečnejšou voľbou pre všetkých účastníkov bude **online forma konferencie**, ktorá dovolí všetkým záujemcom z celého sveta zúčastniť sa bez obmedzení.

Prioritou organizátorov konferencie je spojiť bezpečie z pohodlia domova účastníkov s jedinečným zážitkom, v ktorom sa spája odborné vzdelávanie a komfort, ktorý účastníkom poskytnete kreslo u nich doma.

Vybrané odborné prednášky prinesú znalosti a skúsenosti v oblasti testingu v podaní medzinárodne uznávaných speakrov z danej komunity, vďaka čomu sú nesmierne inšpiratívne a potešia každého, koho fascinuje IT svet a technologické novinky, ktoré so sebou prináša. Získané odborné vedomosti potešia hlavne testerov pracujúcich v tomto sektore, ktorí dokážu vďaka nadobudnutým poznatkom z konferencie eliminovať chyby pri svojej práci a uplatniť skúsenosti z konferencie pri svojich projektoch tak, aby ich priviedli do úspešného konca.

Tohtoročná téma *Becoming Superheroes: Lessons Learned in Software Testing* poskytne platformu pre nové testingové inšpirácie. Zameriava sa na skutočné príbehy o neúspechoch a ponaučeníach získaných počas práce v testingu, vrátane tých, ktoré sa týkajú údajov, súkromia a bezpečnosti. Oblasť ochrany a bezpečia nikdy nebola tak dôležitá ako dnes. Práve preto je podtémou tohtoročnej konferencie, okolo ktorej sa bude točiť väčšina prednášok, práve *cyber security*. K tejto téme sa vyjadrí aj rešpektovaný špecialista **John-Erik Horn**, ktorý je výkonným riaditeľom v spoločnosti BDO Cyber Security GmbH a dlhoročným skúseným odborníkom v tejto oblasti. Účastníkom konferencie priblíži podstatu dodržiavania zásad bezpečia v digitálnom svete vo svojej prednáške *Under attack (Pod útokom)*. Počas svojej prednášky bude hovoriť o všadeprítomných cloudoch a širokopásmových mobilných sieťach, ktoré sa v dnešnom modernom svete stali štandardom na celom svete. Inteligentný softvér nás obklopuje na každom kroku, v našich telefónoch, našich autách, televízoroch, a dokonca aj v našich chladničkách. Tento globálny a dnes už štandardný stav technológií však výrazne zvýšil počet a závažnosť útokov. Vďaka informáciám získaným počas tejto prednášky sa dozvieme, ako môžeme predísť alebo zamedziť neželaným útokom na naše súkromie, ktoré je pre každého nesmierne citlivé.

Vzhľadom k závažnosti tejto témy a dopytu po informáciách zo strany užívateľov softvéru sa téme cyber security budú venovať viacerí prednášajúci.

Program bude prebiehať súběžne v dvoch líniách a v rámci týchto dvoch dní sa predstaví 22 prednášajúcich z rôznych oblastí testingu. Tento rok konferenciu ozvláštní aj prednášajúci **Fabian Dittrich**, ktorý priblíži svoj fascinujúci príbeh o tom, ako rozbehol svoju firmu počas cestovania po celom svete vo svojom Land Roveri Defender, a dokáže, že skvelú prácu viete odvieť aj bez toho, aby ste pri tom sedeli v kancelárii.

Ďalšou zo zaujímavých tém tohtoročnej konferencie je aj umelá inteligencia, ktorá nás všetkých už roky fascinuje. V poslednej dobe počujeme veľa o testovaní umelej inteligencie a robotoch, ktorí by postupne mali nahrádzať ľudí, čo mnohých ľudí desí. O tejto téme budeme diskutovať s odborníkom **Rickom Tracym**, ktorý nás svojim jedinečným a humorným spôsobom prevedie kontroverznou témou v príspevku *Robopsychology*.

Popustite uzdu svojej fantázii a nechajte sa uniesť cestou do budúcnosti, otvorte svoju zvedavú myseľ a nebojte sa klásť otázky – konferencia Testing United 2020 je tu pre vás, otvára nové obzory a prináša odpovede.

Pridajte sa aj vy k nadšeným zvedavcom v oblasti testingu a načerpajte unikátne vedomosti, vďaka ktorým získate náskok pred ostatnými. Tešíme sa na stretnutie s vami.

Bližšie informácie o konferencii nájdete na <https://testingunited.com/>.

Cena individuálneho lístka je 250 EUR.

Pri kúpe piatich lístkov získa skupina zľavu 15 %.

Organizátorom konferencie je spoločnosť *KRONE Consulting, s.r.o.*, popredná technologická spoločnosť so zameraním na testing a QA.

Nina Surovková, Krone Consulting, s.r.o.

Testing United Conference 2020

ONLINE

PROGRAMME

DAY 1		5. November	
	Track 1		Track 2
9:00	Opening of day 1		
09:15 - 10:15	KEYNOTE: Rob Lambert (UK) - 10 Behaviours of Effective Employees		
10:15 - 10:25	Break		
10:25 - 11:25	Adam Matlacz (Poland) Leadership - From Monolith to Pebbles	Joost van Willigen + Erik Swets (Netherlands) Progressive Beyond Continuous Delivery	
11:25 - 11:35	Break		
11:35 - 12:35	Rick Tracy (UK) Robosychology	Roman Bouchner (Czechia) How to test a microservice architecture	
12:35 - 13:35	Lunch break		
13:35 - 14:35	Holly Grace Williams (UK) Lessons learned when Penetration Testing	Christian Kram (Germany) Be a Quality Captain	
14:35 - 14:45	Break		
14:45 - 15:45	Zach Attas (USA) Setting Your Team Up For Success So Anyone Can Understand Write Tests	Merlin Quintin (USA) Quality in (R)evolution	
15:45 - 16:00	Break		
16:00 - 17:00	KEYNOTE: John-Erik Horn (Germany) - Under Attack		
17:00 - 17:15	Break		
17:15 - 18:15	Alex Schladebeck (Germany) Agile heroes are invisible heroes	Marcel Kwakernaak (Netherlands) How Value Driven Development can help you to create sustainable user value	
18:15	End of day 1		
DAY 2		6. November	
	Track 1		Track 2
9:00	Opening of day 2		
09:15 - 10:15	KEYNOTE: Maaret Pyhajarvi (Finland) - Social Software Testing Approaches		
10:15 - 10:25	Break		
10:25 - 11:25	Vipin Jain (India) Securing the IoT devices to secure your data	Antoine Craske (Portugal) The Road to 96% Successful Daily Web Deploy with 6500+ Automated Tests	
11:25 - 11:35	Break		
11:35 - 12:35	KEYNOTE: Fabian Dittrich (Germany) How I ran a six figure business from myLand Rover, traveling the world		
12:35 - 13:35	Lunch break		
13:35 - 14:35	Rik Marselis (Netherlands) Advanced Analytics and AI based forecasting in your pipeline	Veerle Verhagen (Netherlands) Avengers assemble! No Hero can save the world by themselves	
14:35 - 14:45	Break		
14:45 - 15:45	Phil Lew (US) COVID Lessons for Software Testing	Samuel Hotop (Germany) & Andrey Kim (US) Cybersecurity is a Data Problem: Integrating a Vulnerability Intelligence Engine with Vmware	
15:45	End of day 2		

Kulatý stůl pro zástupce automobilového průmyslu bude 9. listopadu 2020 on-line

Pravidelná listopadová Mezinárodní konference pro příznivce moderních přístupů v kvalitě a zlepšování se v letošním roce neuskuteční v podobě, jak ji všichni známe. Vlivem okolností se přesune, alespoň její část, do on-line prostředí internetu. Připravovaný „kulatý stůl“, který konferenci nahradí, si dal za úkol seznámit zájemce s novinkami z oblasti automobilového průmyslu a dát možnost diskutovat nad tématy všem účastníkům on-line setkání.

Hlavní téma první části bude zaměřené na metody a nástroje managementu kvality a rozvoje v automobilovém průmyslu. V rámci dvouhodinového programu se seznámíte s možnostmi využití umělé inteligence v kontrole kvality produktu. Bude představen nový typ auditů pro rozvoj systému managementu kvality dodavatelů Škoda Auto, v závěru této části bude představena problematika TISSAX.

Po přestávce bude následovat druhá část programu, která se bude zabývat vhodným naplněním specifických požadavků zákazníků. V tomto bloku vystoupí zástupci firem Škoda Auto, Korn Consult Group a Robert Bosch. Téměř dvouhodinový prostor bude na téma specifických požadavků věnován diskusi účastníků. **Pokládat do ní dotazy je možné už nyní na webu: můžete je průběžně klást na adrese sli.do pod značkou #qc2020.**

Kulatý stůl se uskuteční v původně plánovaném termínu konference, 9. 11. 2020.

Blíže informace s možností přihlásit se najdete na webových stránkách České společnosti pro jakost www.csq.cz.

Konference **From Farm to Fork** nejen o kvalitě a bezpečnosti potravin bude **10. listopadu jako on-line přenos na internetu**

**ČESKÁ
SPOLEČNOST
PRO JAKOST**

Česká společnost pro jakost pořádá ve dvouletých intervalech konferenci From Farm to Fork, zaměřenou na oblast kvality a bezpečnosti potravin v celém potravinovém řetězci, tedy od zemědělců přes zpracovatele, obchodníky až po veřejné stravování. Tradičním partnerem konference je Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR.

Kromě zmíněných témat bude letos pozornost věnována také aktuálnímu tématu – digitalizaci a robotizaci v zemědělství a potravinářství.

O kvalitě se hojně hovoří nejen napříč všemi obory podnikání, ale i v oblasti veřejného sektoru. Ze zkušeností České společnosti pro jakost lze identifikovat obory, které jsou lídry v oblasti kvality a bezpečnosti. K těmto oborům patří zejména automobilový průmysl, letecký průmysl, jejich dodavatelé a (přestože se hovoří například o dvojí kvalitě potravin) zemědělská výroba a potravinářský průmysl. Pro kvalitu a s ní související bezpečnost potravin jsou v České republice vytvořeny systémové podmínky, vycházející zejména z nastavených legislativních požadavků, dobrovolných či povinných nástrojů managementu bezpečnosti potravin a z vysoké odborné způsobilosti pracovníků, ať už z podniků, či z akademické sféry.

Konference From Farm to Fork se uskuteční v úterý 10. 11. 2020, z důvodu zajištění maximální bezpečnosti bude vysílána prostřednictvím on-line přenosu na internetu.

Program konference je rozdělen do tří tematických bloků. V prvním bloku vystoupí Tomáš Prouza, prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR, a představí evropský pohled na strategii From Farm to Fork. Informacemi o její implementaci na úrovni ČR naváže ředitelka odboru bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství Jitka Götzová. Dále v prvním bloku vystoupí Pavel Mikoška, viceprezident Svazu obchodu a cestovního ruchu, na téma *Společenská odpovědnost a obchodní řetězce* a o tématu Food Waste bude hovořit Ján Kondáš.

V druhém bloku konference vystoupí zástupci Státní zemědělské a potravinářské inspekce a Státní veterinární správy a představí výstupy své činnosti. O uplatnění Českých cechovních norem bude hovořit zástupce Potravinářské komory ČR; vedoucí kvality řetězce Penny pak představí využití IT v oblasti kontroly kvality *Sustainability Green Product*.

V posledním bloku budou na programu témata týkající se digitalizace a robotizace v zemědělském podniku a při zpracování potravin, také bude představeno využití umělé inteligence v kontrole kvality zemědělské produkce. V závěru konference zazní příspěvek zaměřený na evropské trendy ve veřejném stravování.

Součástí každého bloku bude i prostor pro diskusi účastníků, své dotazy můžete pokládat již nyní elektronicky na webu [sli.do](https://www.sli.do) pod heslem #farmfork.

Informace ke konferenci a možnost přihlášení budou zveřejněny na stránkách www.csq.cz

Poděkování našim partnerům

S potěšením vám touto cestou představujeme naše partnery, kteří se podílejí na realizaci seminářů, konferencí a dalších aktivit České společnosti pro jakost. Děkujeme jim za jejich celoroční spolupráci a mediální podporu, které si velice vážíme a která je u pořádání oborově cílených aktivit klíčová.

Oblast potravinářství a zemědělství

RETAILNEWS

Retail News

Retail News je moderní časopis pro obchodníky a jejich dodavatele. Najdete v něm informace ze světa obchodu, dodavatelů, logistiky, o nových technologiích pro obchod a řadu dalších témat zaměřených na problematiku retailu. Cílové skupině profesionálů nabízí Retail News ve spojení s domovskou stránkou www.retailnews.cz aktuální informace užitečné pro jejich každodenní práci.

Odborný a stavovský týdeník
Zemědělec

Zemědělec

Celobarevný týdeník novinového formátu zasvěcený referuje o všem, co se za uplynulý týden v zemědělství událo. Najdete v něm komplexní politické a komoditní zpravodajství, přehled zemědělských akcí, předpověď počasí. Zemědělec je oficiálním partnerem stavovských zemědělských organizací, a tak jeho prostřednictvím informuje své členy Agrární komora ČR, Svaz zemědělských družstev a společností, Asociace soukromého zemědělství a Společnost mladých agrárníků.

POTRAVINÁŘSKÁ
Revue

Potravinářská revue a Potravinářský zpravodaj

Odborné časopisy zaměřené na problematiku potravinářského průmyslu a jemu nejbližších odborných činností. Na jedné straně je to problematika výživy lidí, kvality potravin, surovinového krytí a úrovně technologických procesů ve výrobě potravin. Na straně druhé je to obchodní síť zajišťující funkci distributora potravin konečnému spotřebiteli. S těmito společenskými funkcemi pak přímo souvisí potravinářský výzkum, odborné školství a věda. Neméně důležité pro toto odvětví je i výkonnost státní správy a volených orgánů, ale i odborně zaměřených nevládních organizací, a to včetně struktur evropského rozměru.

**GASTRO
&
HOTEL** PROFI REVUE

Gastro&Hotel

Gastro&Hotel je časopis a internetový magazín ze světa gastronomie a cestovního ruchu. Přináší informace, rozhovory, inspiraci, nové trendy a zajímavosti z gastronomické i hoteliérské scény. B2B titul je určený majitelům, ředitelům, manažerům a personálu hotelů, penzionů a restaurací po celé České republice. V hledáčku titulu jsou podniky domácí, slovenské i světové, které svým zákazníkům dokážou nabídnout ojedinělé zážitky.

Potravinářský obzor

NOVINY PRO ČESKÉ POTRAVINÁŘE A SPOTŘEBITELE

Potravinářský obzor

Posláním titulu Potravinářský obzor je více zviditelnit české výrobce potravin, podpořit propagaci kvalitních domácích, českých potravin a další aktivity související s mediální propagací českých výrobců. Časopis čtenářům nabízí představení významných českých a slovenských firem a jejich výrobků v potravinářství a zpracovatelském průmyslu. Prezentace regionálních potravin. Trendy a novinky z oblasti potravinářství, zajímavosti, historie, tradice z oblasti českých a slovenských potravin. Nechybí zdravá výživa, poradenství, biopotraviny atd.

Oblast veřejné správy

OBEC & finance

Obec a finance

Časopis Obec a finance jako odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí, měst a regionů vychází již od roku 1996. Vedle ekonomických otázek, záležitostí souvisejících s financováním samosprávy a územního rozvoje, se zabývá všeobecně problematikou veřejné správy a související legislativou. Zaměřuje se na problematiku rozvoje venkova a regionální politiku. Prezentuje řadu úspěšných projektů z jednotlivých územních celků, přináší příklady ze zahraničí a reaguje na aktuální dotazy čtenářů.

Oblast průmyslu a strojírenství

Technický týdeník

Technický týdeník

Časopis Technický týdeník s více než 60letou tradicí se zaměřuje na průmyslovou praxi. Nosnými tématy časopisu jsou strojírenství včetně softwarové podpory, řídicí a automatizační systémy, výroba a zpracování

plastů, energetika a distribuční sítě, teplárenství, informační technologie. Technický týdeník se věnuje rovněž vědě a výzkumu, sleduje vývojové trendy v průmyslu.

PROSPERITA®

Prosperita

Časopis Prosperita vychází 23. rokem. Každý měsíc shrnuje hodnotné informace z oblasti podnikání, managementu, ekonomických vztahů, legislativy a v neposlední řadě odborné informace rozličných oborových skupin. Informační jádro tvoří originální vlastní redakční materiály, především články a rozhovory. Zaměřuje se na inovace a dává prostor osobnostem, které výrazně ovlivňují domácí hospodářskou scénu.

PRŮMYSLOVÉ SPEKTRUM

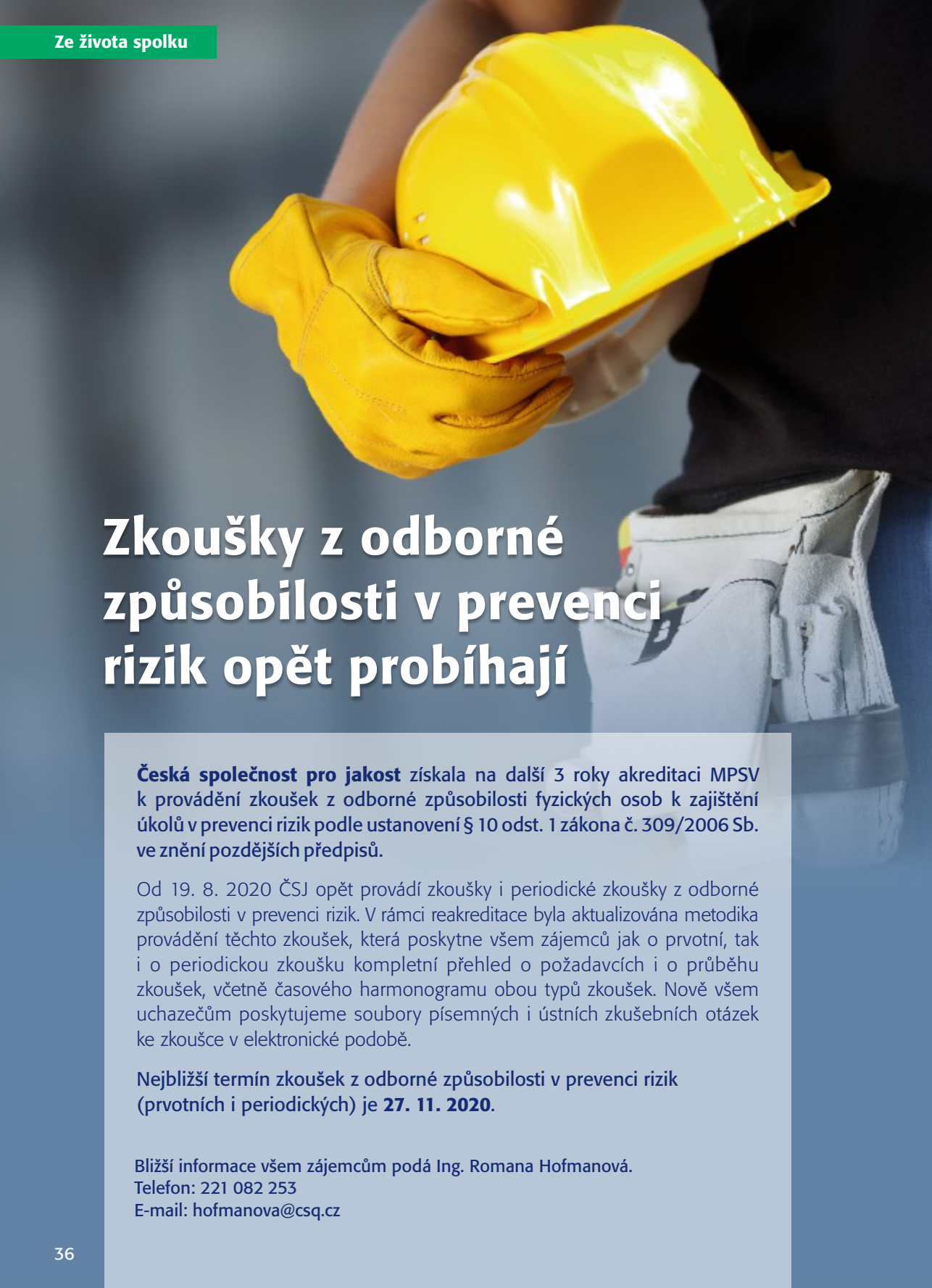
MM Průmyslové spektrum

MM Průmyslové spektrum je technický měsíčník cílící na strojírenství. Vychází od roku 1997. Přináší zejména informace o současných domácích i světových trendech v jednotlivých odvětvích oboru s důrazem na výrobu a praxi. Dalšími okruhy zájmu jsou poslední novinky vědecko-technického výzkumu, otázky související s řízením a financováním průmyslových podniků, rozhovory se zajímavými lidmi, recenze, informace o veletrzích a výstavách, technické zajímavosti a další.

CzechIndustry

Časopis CzechIndustry je znám čtenářům jako čtvrtletník s podtitulem Magazin českého průmyslu, obchodu, dopravy a stavebnictví. Jeho založení je spojeno se vznikem agentur MPO (CzechInvest, CzechTrade). Hlavním posláním časopisu je přinášet informace o dění v hospodářské sféře v širších souvislostech.

Zkoušky z odborné způsobilosti v prevenci rizik opět probíhají

Česká společnost pro jakost získala na další 3 roky akreditaci MPSV k provádění zkoušek z odborné způsobilosti fyzických osob k zajištění úkolů v prevenci rizik podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Od 19. 8. 2020 ČSJ opět provádí zkoušky i periodické zkoušky z odborné způsobilosti v prevenci rizik. V rámci reakreditace byla aktualizována metodika provádění těchto zkoušek, která poskytne všem zájemcům jak o prvotní, tak i o periodickou zkoušku kompletní přehled o požadavcích i o průběhu zkoušek, včetně časového harmonogramu obou typů zkoušek. Nově všem uchazečům poskytujeme soubory písemných i ústních zkušebních otázek ke zkoušce v elektronické podobě.

Nejbližší termín zkoušek z odborné způsobilosti v prevenci rizik (prvotních i periodických) je 27. 11. 2020.

Bližší informace všem zájemcům podá Ing. Romana Hofmanová.
Telefon: 221 082 253
E-mail: hofmanova@csq.cz

Recertifikace auditorů VDA 6.3 – rekapitulace nových požadavků

Držitelé certifikátů auditora VDA 6.3 s platností do 31. 12. 2020 mají možnost podat žádost o recertifikaci do 31. 3. 2021. Do této doby také zůstávají v platnosti jejich certifikáty.

Pro úspěšnou recertifikaci VDA 6.3 (verze 2016 – platnost certifikátů od 1. 4. 2017) je třeba:

1. Vyplnit žádost; na straně 4 v ní vyplnit údaje o absolvovaných auditech, které musí potvrdit odpovědná osoba. Žadatel musí doložit alespoň 5 auditů a alespoň 1 × auditování každého prvku podle VDA 6.3 – P2-P7; ty nemusí být v rámci jednoho auditu. Pokud žadatel nedoloží audity na všechny prvky dle VDA 6.3, je nutné absolvovat jednodenní *Workshop pro certifikované auditory procesu VDA 6.3*, viz <https://www.csq.cz/kurzy/vda-63-workshop-pro-certifikovane-auditory-procesu/>.
2. Úspěšně absolvovat Quiz na stránkách VDA QMC. V české verzi Quiz naleznete na <https://www.csq.cz/index.php?id=644#1070>, a to včetně důležitých informací. Quiz je možné absolvovat pouze jedenkrát. Jeho absolvování je bezplatné.

Pokud žadatel v Quizu neuspěje, bude muset absolvovat licenční kurz *Automotive Core Tools pro systémové auditory a auditory procesu – ACT VDA*, který je v nabídce ČSJ, viz <https://www.csq.cz/kurzy/automotive-core-tools-pro-systemove-auditory-a-auditory-procesu/>.

**ČESKÁ
SPOLEČNOST
PRO JAKOST**

Bližší informace podá Ing. Romana Hofmanová
telefon: 221 082 253, e-mail: hofmanova@csq.cz

Nové Odborné centrum ČSJ pro životní prostředí se představuje. A zve ke spolupráci

Téměř deset let existovala a vyvíjela aktivně činnost jedna z odborných skupin ČSJ – OS Ekologie. Po přehodnocení její činnosti koncem loňského roku vznikla mezera, kterou bylo podle přesvědčení několika členů společnosti a následně i vedení ČSJ třeba zaplnit. Nyní je zde tedy (řčeno novým názvem – viz informace ze sjezdu ČSJ na str. 40 tohoto čísla PK) Odborné centrum ČSJ pro životní prostředí.

O jeho vzniku, smyslu a záměrech na sjezdu informovala jeho iniciátorka a předsedkyně Helena Křepelková. Následně poskytla PK tento příspěvek, který lze chápat jako představení se tohoto nového odborného centra, představení jeho programu a také – možná především – výzvu všem ke spolupráci.

Životní prostředí nás obklopuje, bereme z něho zdroje pro svoji existenci, jsme na něm závislí, protože jsme jeho součástí. Ochrana životního prostředí s cílem dosažení trvale udržitelného rozvoje je životní filozofií, kterou lidé uplatňují za všech okolností, v soukromém životě, stejně jako v pracovním procesu. To je projevem jejich osobní integrity. My, členové ČSJ zúčastnění v Odborném centru ČSJ pro životní prostředí, jsme tuto filozofii pochopili a v rámci svých odborných schopností a možností chceme oslovovat konkrétní skupiny členů ČSJ i občanů (nejen v ČR), chceme realizovat projekty a odborné akce, kterými bychom mohli zainteresovat do této filozofie a způsobu myšlení širokou veřejnost. Pokud najdete v našem programu něco zajímavého a použitelného pro Vaši práci, rodinu, lokalitu, kde žijete, rádi s Vámi budeme spolupracovat.

Program Odborného centra ČSJ pro životní prostředí

1. Sledovat stav životního prostředí v ČR z kvalitních zdrojů, ověřených statistik a odborných publikací a na základě vyhodnocených faktů navrhnout témata pro výukové a výcvikové programy ČSJ a témata projektů s partnerskými subjekty.
2. Komunikovat s odborně zaměřenými organizacemi i specialisty, s vládními a komunálními institucemi odpovědnými za agendu ŽP.
3. Vytvořit pravidelnou rubriku v časopise Perspektivy kvality, zaměřenou na problematiku životního prostředí jako významnou součást integrovaných systémů managementu.
4. Aktivně se účastnit odborných seminářů a konferencí v oblasti životního prostředí a podporovat v tomto zaměření pozici ČSJ, a to zejména prostřednictvím recipročních účastí.
5. Navázat pravidelnou spolupráci se středními a vysokými školami formou skupinových i individuálních konzultací a projektů s mentorskou podporou.
6. Pomocí vhodných technik sociálního marketingu a ve spolupráci se specialisty na chování lidí pravidelně oslovovat vybrané cílové skupiny a působit na jejich povědomí o nutnosti chránit životní prostředí.
7. Každý člen pracovní skupiny si zvolí podle své odbornosti cílovou skupinu, lokalitu nebo závažný problém v ochraně životního prostředí, kde bude zejména vyvíjet aktivity, včetně spolupráce s ostatními odbornými a regionálními centry ČSJ a také Radou seniorů ČSJ.

*Za Odborné centrum ČSJ pro životní prostředí:
RNDr. Helena Křepelková, CSc., předsedkyně*

Rekonstruovaná Lichtenšteinjská protierozní a vláhu zadržující suchá zídka na jihozápadním svahu Velkého Kosíře, 2 měsíce po rekonstrukci a prvním deštivém týdnu: Přírodě stačí podat pomocnou ruku, jak to lidé uměli již v 16. a 17. století.

Regenerovaná kvetoucí suchá louka na jihozápadním svahu Velkého Kosíře (zbytky stepí a suchých luk po poslední době ledové) se vyznačuje velkou bohatostí chráněných rostlin, hmyzu a dalších drobných živočichů, potřebných pro zachování biodiverzity.

Konal se XXII. sjezd ČSJ: proč, za jakých podmínek a co přinesl

V pondělí 14. září tohoto roku proběhl v prostorách České vědeckotechnické společnosti v Praze na Novotného lávce pravidelný každoroční sjezd České společnosti pro jakost.

Ten letošní měl pořadové číslo 22. Byl původně plánovaný na červen, ale vzhledem k okolnostem a tehdejšímu omezením ho v tomto řádném termínu nebylo možné uskutečnit. Až náhradní termín v září dal příležitost ke splnění povinnosti.

I tak však sjezd proběhl v podmínkách a atmosféře, které stále měly daleko do normálu: vzhledem k příslovečné druhé vlně šíření covidu-19 to bylo s maximální opatností v souladu s platnými hygienickými nařízeními a doporučeními, tedy především všichni účastníci měli roušku, k dispozici byl dostatek desinfekčních prostředků a byl zachováván rozestup mezi jednotlivými účastníky. I přes momentální hrozící rizika však účast členů na sjezdu – připomeňme, že nebyl volební – překonala očekávání, za což jim všichni vystupující z volených orgánů výslovně poděkovali.

Vzhledem k okolnostem byl sjezd historicky pravděpodobně rekordní, pokud jde o dobu trvání. Za pouhou jednu hodinu čistého času se přítomní zvládli vypořádat se všemi předepsanými body programu, tj. vyslechnout a schválit standardně předkládané dokumenty. Ve všech dokumentech bylo pochopitelně mimo jiné uvedeno, jak byly činnost ČSJ v různých oblastech a její hospodaření ovlivněny epidemií covid a jak se s tím společnost – poměrně úspěšně – vyrovnávala a vyrovnávat hodlá.

Ale nejen to. Jako další bod programu dr. Helena Křepelková představila restart odborné skupiny ČSJ pro ekologii. Jejím cílem bude vyhledávat, předkládat a podporovat smysluplné projekty a vůbec dělat vše, co je možné pro zvyšování povědomí a šíření odborně podložených informací v této oblasti – v protikladu k často senzacechtivým zkreslujícím, zavádějícím či přímo falešným zprávám šířeným hlavně bulvárem a na sociálních sítích. Velký důraz má při tom být kladen na synergii, spolupráci s dalšími OS a pobočkami ČSJ a na zapojení mladých členů: jak totiž dr. Křepelková zdůraznila, je mírně řečeno zvláštní, že iniciátory obnovy skupiny se zaměřením, které je mezi mladými lidmi logicky tak populární, jsou senioři „65+“ a „70+“... Více se dozvíte v jejím příspěvku na str. 38–39 tohoto čísla PK.

Posledním bodem jednání pak byla ještě aktualizace platných stanov Společnosti.

Spočívá především v odstranění několika úrovní kolektivního členství a na ně navázaných poplatků a úrovní slev pro kolektivní členy. Nově bude pouze jeden typ kolektivního členství s jednotným členským příspěvkem a na něj navázané výhody jednotné pro všechny kolektivní členy. Současně byla schválena výše příspěvku za kolektivní a individuální členství v České společnosti pro jakost: roční členský příspěvek byl pro kolektivní členy nově stanoven na druhém nejnižším stupni z dosavadních čtyř (většina jich tedy ušetří), pro individuální členy byl standardní členský příspěvek pro delší dobu zvýšen o 50 Kč, přičemž snížené členské příspěvky pro studenty a důchodce zůstávají beze změny v dosavadní výši.

Druhá změna stanov má zdánlivě formální charakter, ve skutečnosti však přináší lepší všeobecnou i právní srozumitelnost názvů organizačních jednotek společnosti: *pobočky* a *odborné skupiny* Společnosti budou napříště jejími *regionálními centry* a *odbornými centry* a v souladu s tím se změní i název Rady poboček a odborných skupin. (Takže – měli bychom podle toho vlastně dodatečně upravit i text o tři odstavce výše... Nechme tam však všechno ještě tak, jak zaznělo, napříště už se na stránkách PK budete setkávat s novými názvy.)

Jak bylo členy předsednictva zdůrazněno, změny byly připravovány a konzultovány uvážene a důkladně. A i když se k nim na sjezdu nerozvinula žádná oficiální diskuse, byly přijaty jednohlasně se zřetelným souhlasem, který bylo možno vycítit i v kuloárech.

Příští sjezd, opět nevolební, by se měl konat podle stanov (nejpozději) ve 2. čtvrtletí příštího roku. Věřme, že tomu tak bude. A že ČSJ do té doby bude překonávat vše, co se bude dít, stejně úspěšně, jako se jí to v nikým nečekané situaci podařilo dosud.

(red. – David Kubla, Zdeněk Svatoš)

Něco pro odlehčení:

Používáte Dezinfekci 4.0?

Čísla jsou důležitá, to víme všichni, v našich branžích určitě. (Nemám teď na mysli konkrétně ta o každodenním denním přírůstkem... – no, však víte čeho...) V poslední době obzvláště, skoro všechno má nějaké to číslo. Hodně dlouho už se kupříkladu všude možné mluví a píše (naše Perspektivy kvality pochopitelně nevyjímaje) o Průmyslu 4.0, a to nás prý v dohledné době čeká jeho upgrade na 5.0, jak stojí v jednom příspěvku v tomto čísle. Teď zase od jisté doby „frčí“ například Chytrá karanténa 2.0. Je potřeba, protože se nám tu na jaře (nebo v zimě, či dokonce na podzim?) objevil náš nový a prý do budoucna nerozlučný průvodce koronavir SARS-CoV-2 a jím způsobovaná choroba covid-19, či odborně mezinárodním způsobem dle WHO psáno COVID-19 – ta ale, jak známo, nemá to číslo podle verze, ale podle letopočtu roku, od kdy se ta potvora objevila.

Od jara nás na každém kroku více než kdy dříve provází DEZINFEKCE. Co kdybychom si její verze také očíslovali? Nemám teď na mysli podle chemického složení, na to bych si netroufal, i když jsem původním vzděláním a povoláním chemik, a navíc myslím, že je v zásadě u všech stejné. Ale podle podoby, v jaké se nám nabízí.

Základní verze „1.0“ je jednoduchá, známá i z jiných aplikací: volně stojící (někdy např. u vchodu v obchodech k něčemu přivázaná – proč asi...?) nádobka s páčkovou či tlačítkovou pumpičkou, kterou si ten roztok nastříkáte, kam je třeba. Zde mě napadá ještě verze 1.0 „K“ či „S“ – kapesní či „small“, kterou od března nosím neustále v kapse a používám, když to uznám za vhodné; při vyčerpání obsahu je znovu naplnitelná. Verze „2.0“ je sofistikovanější – je ve stojanu a mačká se stejně jako běžné dávkovače mýdla např. na veřejných WC. Verze „3.0“ je pak podobná, ale aktivujete ji k poskytnutí potřebných několika kapek bezdotykově, tedy alespoň pokud jde o ruce – šlápnutím na k tomu určený pedál.

Co mě ale nadešlo a co snad můžeme označit za verzi „4.0“, je dávkovač ve stojanu, kam pouze do příslušného prostoru šoupnete ruku a mašinka to sama pozná, nastříká potřebných pár kapek účinného agens – ne více, a navíc ještě fialově posvítí. Napadlo mě, že zřejmě s UV zářením, které má k likvidaci té potvory a případně všech dalších napomoci. Sice to prý není pravda, nikde se o tom nepíše, ale stejně to na mě působí hezky tajemně: něco jako ten úžasný přístroj, co dostala od svého manžela Francina krásná paní Maryška ve filmu Postřižiny... Neblížíme se zde už k umělé inteligenci? Není určitě náhodou, že kromě mj.

(některých) super- či hypermarketů je exemplář této verze vybavena budova ČSVTS, a tedy i ČSJ, na Novotného lávce.

Nádherné... Jen věrme, že „Anti-COVID“ ani nic podobného (musel se prý nedávno v souladu s nějakým předpisem EU a souvisejícími zákony přejmenovat) nebudeme v této podobě a míře potřebovat na věky.

Zdeněk Svatoš

P. S. Kouzlo nechtěného, v tomto případě smutné: ve chvíli, kdy dokončuji a odesílám šéfredaktorovi tento „odlehčený“ příspěvek, probíhá v pražském Rudolfinu poslední rozloučení s režisérem výše zmíněných Postřižin a řady dalších krásných filmů a také hercem nezapomenutelných postav Jiřím Menzelem. Takže mu věnujme vzpomínku...

Union Lesní brána: téměř půldruhého století tradice a moderní sortiment se značkou Czech Made

Rozhovor
s Ing. Jiřím Zajíčkem,
ředitelem společnosti
Union Lesní brána

Bohatá historie vaší firmy sahá až do 19. století, můžete nám stručně shrnout tuto historii až do současnosti?

V roce 2022 oslaví naše společnost 150 let od založení naší továrny. Tato továrna původně vyráběla ploché (tabulové) sklo a sklo obalové (lahve). Postupem doby se měnil sortiment výrobků, původní ploché a obalové sklo bylo nahrazeno v sedmdesátých letech minulého století výrobou skleněných vláknitých výrobků s označením Fibrex a Rotaflex, v osmdesátých letech pak přibyla výroba keramických vláken Sibral. V devadesátých letech došlo k významné modernizaci výroby vláken Rotaflex, a tak se od té doby setkáváme na trhu s vláknitými výrobky s označením Rotaflex Super. Modernizace výroby spočívala hlavně v novém způsobu rozvláknování a ukládání vlákna.

S výrobou izolací máte tedy bohaté zkušenosti, izolaci Rotaflex Super vyrábíte už od začátku devadesátých let. Změnila se od té doby technologie nebo způsob výroby?

Od modernizace ukládání vlákna bylo řešeno zejména balení výrobků na výrobní lince, kdy se sleduje to, aby výrobek při transportu k zákazníkovi potřeboval co nejméně prostoru a aby byly po rozbalení zachovány jeho izolační vlastnosti, včetně fyzikálních veličin

(rozměrů). Při modernizaci byla doplněna měřicí zařízení, např. rentgenem, který nám umožňuje kontinuálně měřit tloušťku výrobku a rozložení vlákna na pásu.

Jaké typy izolací vyrábíte?

Námi vyráběné izolace ze skleněných vláken Rotaflex Super lze zjednodušeně rozdělit na desky a rohože. Obojí se vyrábí v různých tloušťkách a objemových

hmotnostech a s tím souvisejících tepelných vodičností. Rohože mají různé délky podle tloušťky, mohou se lišit i šířkou. Vyrábíme rovněž speciální výrobky pod označením technická izolace, tj. výrobky s polepem.

Pro jaké typy staveb je vhodná vaše izolace Rotaflex Super?

Výrobky ze skleněných vláken Rotaflex Super jsou vhodné jako tepelná a zvuková izolace pro obytné a průmyslové stavby, kde je potřeba uspořit energii na otop i chlazení.

Kde všude se ve stavbě můžeme setkat s vaší izolací Rotaflex?

Na stavbách se používají k izolaci fasád, podlah, přiček, stropů a střech.

Jak ve firmě řídíte kvalitu? Jaké metody a nástroje pro zvyšování kvality používáte?

Protože vyrábíme pro stavebnictví, jsou naše výrobky certifikovány a dozorovány podle evropské stavební regulace. Naše společnost Union Lesní brána má certifikovaný systém řízení kvality podle ČSN EN ISO 9001. V rámci certifikovaného systému řízení kvality máme certifikované i jednotlivé typy výrobků.

Snažíme se vedle udržení vysoké kvality našich výrobků chovat i ekologicky a šetrně k našemu okolí a vyrábět bezpečně. Proto máme pro ekologii certifikovaný systém podle ČSN EN ISO 14001 a v letošním roce chceme dosáhnout certifikace pro bezpečnost a ochranu zdraví podle ČSN EN ISO 45001. Koncem roku 2020 bychom měli mít certifikovaný integrovaný systém managementu.

Jste držiteli ocenění za kvalitu, vaše izolace se pyšní značkou Czech Made. Co pro vás získání značky Czech Made znamená?

Značku Czech Made chápeme z našeho pohledu jako signál pro naše zákazníky, že se jedná o kvalitní český výrobek.

Jak těžké bylo získat značku Czech Made na vaše výrobky?

Museli jsme doložit České společnosti pro jakost výsledky zkoušek vlastností našich výrobků a po ověření těchto vlastností nám ČSJ značku Czech Made udělila. Zárukou kvality je i četnost prováděných testů a zkoušek na výrobcích, které potvrzují shodu mezi požadovanými a naměřenými hodnotami.

Jak se vaší společnosti daří bojovat s nedostatkem pracovních sil? Nebo dáváte přednost automatizaci výroby?

Tlak na snižování nákladů výroby nás již donutil řadu operací na lince automatizovat, to ale zvyšuje nároky na kvalifikaci obsluhy. Po delší době došlo ke stabilizaci našich zaměstnanců a fluktuace se prakticky snížila na nulu. Pokud vznikne potřeba doplnit stav zaměstnanců, dáváme šanci především mladým pracovníkům.

Jdou vaše výrobky i na export?

Vzhledem k cenám skleněných vláknitých izolací a k cenám za dopravu je možné vyvážet naše výrobky pouze k našim nejbližším sousedům, tj. na Slovensko, do Polska a Maďarska. Tam také exportujeme, ale hlavní část našich výrobků zůstává v tuzemsku.

Chystáte do budoucna nějakou novinku?

Do konce letošního roku chystáme modernizaci tavicího agregátu a vytvrzovací pece. Tento krok by měl zvýšit kapacitu výroby a zlepšit kvalitu výrobků. Jedná se o historicky finančně nejvýznamnější generální opravu na lince Rotaflex. Po ukončení této generální opravy bude naše společnost vyrábět na nejmodernějším technologickém zařízení v souladu s požadavky na kvalitu, životní prostředí a bezpečnost práce.

Děkuji za rozhovor.
(red. – David Kubla)

UNION LESNÍ BRÁNA, a.s., je jediný český výrobce, který se zabývá výrobou tepelných a zvukových izolací ze skleněných vláken, určených ve stavebnictví pro obytné, občanské, průmyslové a zemědělské stavby. Vyrábí široký sortiment výrobků pro tepelnou a zvukovou izolaci. Jedná se o rohože a desky v různých rozměrech, tloušťkách a objemových hmotnostech.

Lidé v organizaci a normy ve vztahu k nim

Andrea Peková

Téma tohoto příspěvku se ve větší nebo menší míře týká každého, kdo pracuje jako zaměstnanec na libovolné pozici v libovolné organizaci nebo je naopak zaměstnavatelem, a to kdekoli na světě.

Management lidských zdrojů

Technická komise **ISO/TC 260 Management lidských zdrojů** (*Human resource management*) [1] zahájila svou činnost v roce 2011, s velmi jednoduše popsanou oblastí působnosti: „Normalizace v oblasti managementu lidských zdrojů“. Podíváme-li se však na speciální webové stránky této komise [2], najdeme tam již podrobnější popis:

- ISO/TC 260 pracuje na mezinárodních normách řady ISO 30400 pro management lidských zdrojů.
- Hlavním cílem a prioritou ISO/TC 260 je přispět k usnadnění mezinárodního obchodu poskytnutím návodů pro profesionální praxi v oblasti lidských zdrojů a zlepšení interních procesů. Díky těmto návodům by se praxe v oblasti lidských zdrojů měly stát srovnatelnými a konzistentními a měly by umožnit transparentní benchmarking a přispět k profesionalizaci lidských zdrojů.
- Pracovní skupiny vytvořené v rámci komise pokrývají celý životní cyklus zaměstnance v organizaci a zabezpečují koherentní a kompletní pokrytí všech otázek týkajících se HR managementu založeného na důkazech.

V rámci technické komise v současné době pracuje těchto devět pracovních skupin (WG):

- WG 1 Terminologie (*Terminology*)
- WG 2 Metriky (*Metrics*)
- WG 4 Přidělování práce a zaznamenávání časů (*Allocation and Timekeeping*)
- WG 5 Nábor a přijímání zaměstnanců (*Recruitment*)
- WG 6 Management znalostí (*Knowledge Management*)
- WG 8 Diverzita a inkluze (*Diversity and Inclusion*)
- WG 9 Zapojení zaměstnanců (*Employee Engagement*)
- WG 11 Učení a rozvoj (*Learning and Development*)
- WG 12 Odměňování (*Compensation*)

Podle údajů na webových stránkách ISO má komise ISO/TC 260 v současnosti 29 aktivních členů (p-členů), z nichž 19 reprezentuje evropské státy. UNMZ má v této komisi statut pozorovatele (o-člen), kterých je celkem 26.

V rámci komise již bylo za dobu její existence vypracováno 13 norem a v současné době je v různých fázích rozpracovanosti 21 dokumentů, z nichž některé už jsou revize dříve vydaných norem. Úplný seznam rozpracovaných i vydaných dokumentů je uveden na webových stránkách ISO [1].

Jako „ochutnávku“ rozpracovaných dokumentů jmenujme alespoň tyto čtyři:

ISO/CD 23326 *Human resource management – Employee engagement – Guidelines*

ISO/DIS 30415 *Human resource management – Diversity and inclusion*

ISO/CD 30428 *Human resource management – Skills and capabilities metrics cluster*

ISO/CD TS 30432 *Human resource management – Workforce productivity metrics cluster*

Pokud jde o vydané dokumenty, nejnovějším z nich je technická specifikace ISO/TS 24179 *Human resource management – Occupational health and safety metrics*, která vyšla v červenci 2020.

Z řady ISO 30400 vyšla v roce 2018 norma ISO 30401 *Knowledge management systems – Requirements*, která je zavedena do soustavy ČSN jako ČSN ISO 30401 *Systémy managementu znalostí – Požadavky*.

Tato norma stanovuje požadavky a poskytuje směrnice pro vytváření, implementaci, přezkoumávání a zlepšování efektivního systému managementu pro management znalostí v organizacích. Její požadavky jsou aplikovatelné v jakékoli organizaci, bez ohledu na její typ nebo velikost nebo produkty a služby, které poskytuje.

ČSN ISO 30401 vyšla v červenci 2019 ve dvojjazyčné podobě a zdá se, že neunikla pozornosti odborné veřejnosti. Organizacím, jež zatím o managementu znalostí vědí jen málo, poskytne užitečné informace obsáhlý úvod, který mimo jiné vysvětluje význam managementu znalostí pro organizaci a základní principy. (Úvod si můžete přečíst v Seznamu ČSN na webových stránkách ČAS [3].)

Norma obsahuje i tři zajímavé a přínosné informativní přílohy. Přílohy A a B se zabývají vysvětlením rozsahu managementu znalostí, příloha B uvádí porovnání managementu znalostí s dalšími disciplínami, jako jsou např. management informací, management inovací, management lidských zdrojů, učení se organizace nebo učení se, rozvoj organizace a výcvik. Příloha C se pak věnuje kultuře managementu znalostí.

Řízení a správa organizací

Technická komise ISO/TC 309 **Řízení a správa organizací** (*Governance of organizations*) byla založena v roce 2016. Aktuálnost zaměření této

komise dokazuje velký zájem o členství v ní: komise má 52 aktivních členů a 24 pozorovatelů.

Do správy komise spadají 2 vydané normy, jedna z nich je známá ISO 37001 *Anti-bribery management systems – Requirements with guidance for use*, která je zavedena jako **ČSN ISO 37001 *Systémy protikorupčního managementu – Požadavky s návodem pro použití***.

Ze tří rozpracovaných norem určitě stojí za to zmínit ISO/DIS 37002 *Whistleblowing management systems – Guidelines* (fáze veřejného připomínkování končila koncem srpna 2020).

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Nedílnou součástí úkolů každé organizace je zajištění bezpečného pracovního prostředí. V této souvislosti si mnozí z nás vybaví **ČSN ISO 45001 *Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – Požadavky s návodem k použití***. Norem, jejichž úkolem je zabezpečit bezpečnost a ochranu zdraví pracovníků nebo k ní alespoň přispět, je však nespočet. Jedná se např. o normy pro osobní ochranné prostředky a normy pro bezpečnost strojních zařízení, abychom zmínili alespoň některé z nich. Pokud jde o bezpečnost v kancelářích, můžeme vzpomenout ČSN EN 1335-2, týkající se bezpečnosti kancelářských židlí, a normu ČSN EN 527-2, zabývající se bezpečností kancelářských stolů.

Závěr

Skutečnosti uvedené v tomto příspěvku ukazují, že mezinárodní normalizace má opravdu široký záběr a že se věnuje i „nečekaným“ oblastem. Počty aktivních členů uvedených komisí a některé široce používané normy dokazují, že o tyto oblasti normalizace je mezi zainteresovanými stranami zájem napříč kontinenty. Užitečnost činnosti těchto komisí podtrhuje i to, že přispívají k plnění několika Cílů udržitelného rozvoje OSN.

Literatura:

[1] <https://www.iso.org/committee/628737.html>

[2] <https://committee.iso.org/home/tc260>

[3] <http://seznamcsn.agentura-cas.cz/>

[4] <https://www.iso.org/committee/6266703.html>

Autorka:

Ing. Andrea Peková pracuje jako vedoucí oddělení chemie a životního prostředí v České agentuře pro standardizaci.

Kontakt: pekova@agentura-cas.cz

Kvalita v rodinném podnikání

Libor Musil

Začátkem letošního roku se mi ozval majitel známé firmy, a tak jsem se těšil na prima povídání.

„Tak jak jde byznys?“ začal jsem. „Prodeje jsou ok, vyděláváme jak nikdy, chystáme se letos přistavět ještě jednu halu. Ale jinak to stojí za starou belu. Rád bych se s vámi poradil, co mám dělat s mým klukem,“ zavedl náš hovor do oblastí, kterou jsem nečekal. Myslel jsem, že se budeme bavit o byznysových věcech, a najednou téma mezi podnikateli ne zcela obvyklé – rodinné vztahy.

Zkráceně: Vztah šéfa/učitele/kontrolora/spolubojovníka /táty a syna se po osmi letech spolupráce najednou zhroutil. Firma jela na plné pecky. Táta, generální ředitel, měl představu, že si nyní v pohodě a rychle práci přerozdělí mezi sebe, dceru a syna, manželka se více zaměří na péči o vnoučata. Tím vlastně táta uvolní synovi i dceři prostor, o který si několikrát mezi řečí říkali. Navíc kluk si dal konečně před časem říct, oženil se a vypadá to na spokojenou novou domácnost. Tak kde by mohl být problém? – Ten pozvolna začal gradovat na poradách vedení s manažery, kde najednou kluk buďto mlčel, anebo neadekvátně reagoval podrážděně až arogantně. Situace jednoho dne přerostla v otevřenou hádku okolo banálního vylepšení ve výrobě a skončila klukovým bouchnutím dveří se slovy: „Já tady taky už nemusím být!“

To se uklidní, mysleli si dcera, otec i matka, ale neuklidnilo. Kluk nepřišel do práce, nebral telefon

a na zprávy neodpovídal. Jeho žena, pracující na úřadě, na otčův dotaz sdělila, že se už o to, kde je její manžel, moc nestará. Zaměstnanci se ptali, kde je mladý šéf obchodu a kdy přijde, že potřebují jeho podpisy. Roznesla se zpráva o rodinném konfliktu na pracovišti, přibyla spousta zaručených informací o tom, jak se rodina rozpadá a jaká to má mladý pán privilegia, když nemusí den ze dne chodit do práce. To by normálnímu zaměstnanci, jak známo z minulosti, jen tak neprošlo. Morálka šla rychle dolů, zaměstnanci pospíchali rychle z práce domů – tam, kde je dusno, se lidem nelíbí...

Nemohu dál popisovat tento příběh z důvodu úcty k aktérům. A také z toho důvodu, že jak majitelé firem, tak lidé, kteří firmy nevlastní, ale mají rodinu, si dokáží další vývoj situace představit, a to v mnoha možných liniích dalšího vývoje.

Tyto situace mohou mít různá pokračování a konce. Jedna z variant je tragická, a to většinou jak pro firmu, tak pro rodinu. Vede k rozbití vztahů, rodina se přestane stýkat a její členové si nesou pocit křivdy. Další varianta je lepší. Takovýto konflikt je začátkem komunikace, hledání nové kvality v řízení rodiny.

V čem je problém

Drtivá většina majitelů rodinných podniků jsou dobří byznysmeni. Jejich firmy v ČR vznikaly od 90. let minulého století. Když něco děláte denně třeba dvacet let, tak to umíte, poučíte se z chyb. V podstatě byste to

mohli dělat donekonečna. Jenže přichází věk. Když jste ve firmě sám a většinou po boku s manželkou či manželem, potom se s věkem o slovo hlásí vaše dorůstající potomstvo. Od přírody mají právo se nějak podílet na chodu a „výchově“ toho dalšího „děcka“, co jste jim kdysi přivedli do rodiny – vašeho rodinného podniku.

Co se učí a co se neučí

Jak řídit kvalitu v byznysu se vyučuje na desítkách škol u nás i v zahraničí, každý den je někde nějaké školení, na pultech našich knihkupectví je možno koupit stohy knih, na internetu si přečtete tisíce článků, rad. Podcasty od zkušených byznysmenů můžete poslouchat od rána do večera.

Ale jak řídit rodinu, která vlastní a řídí byznys, se v ČR nemáte kde naučit. Na téma rodinné podnikání bylo vydáno pouze asi šest českých knížek, ale žádná z nich se nespécializuje na oblast řízení rodiny, většina článků na internetu je v angličtině nebo ve španělštině, jsou však spíše vědeckého charakteru bez dopadu do reálné rodinné a podnikové praxe v Česku. Je možno zaznamenat první vlaštovky v podobě bakalářských a diplomových prací. Ale o tom, jak kdo doma „v kuchyni“ řeší svoje rodinné problémy, se moc zkušeností nenajde.

Přitom je u nás několik stovek tisíc podnikatelských rodin. Tyto firmy zaměstnávají více než polovinu lidí v podnikatelském sektoru, vytvářejí polovinu výkonu našeho hospodářství, investují ročně dohromady několik stovek miliard korun a tím zvyšují hodnotu bohatství naší země, podporují rozvoj regionů. Proto je důležité, aby byly úspěšné v podnikání.

Kvalita života rodiny vlastníci firmu začíná schopností umět řídit rodinu. K normálnímu generačním, sourozeneckým a příbuzenským vztahům přibývá komplikující faktor. To je společná denní péče o rozvoj podnikání, o peníze a další majetek. Těžko se můžeme spoléhat na to, že kvalita přijde po získání poučení z vlastních chyb, protože za chyby ve vztazích v rodině se většinou draze zaplatí jejím rozpadem. A tak většina podnikatelských rodin v tomto procesu buď opatrně našlapuje, anebo zakladatel firmy svými razantními činy testuje, jak silná jsou pouta rodinné lásky a co všechno vydrží.

AMSP, Rada kvality a nová Národní cena ČR za kvalitu v rodinném podnikání

AMSP ČR se již roky účastní práce v Radě kvality ČR a minulý rok jsme stáli před výzvou vytvořit novou sekci, která by se zabývala kvalitou rodinného podnikání. V naší asociaci se problematice rodinného podnikání věnujeme přes deset let. Nejvyšší kategorií kvality rodinného podnikání je právě kvalita vztahů v rodině. Ta vysoce převyšuje kvalitu produktů, služeb a všech možných firemních postupů. Jedná se totiž o kvalitu života. Pohled na tuto kategorii se vyvíjí od prvopočátků spolupráce rodiny při zajištění obživy již tisíciletí a nikdy nebude u konce.

Jak změřit kvalitu řízení rodinného podniku, zahrnující i kvalitu rodiny? Požádali jsme o pomoc naši univerzitní platformu, která se skládá z předních vědců, odborníků na problematiku rodinného podnikání – jsou to pedagogové z VŠE, VŠFS a TUL. Obětavě začali pátrat v zahraničních podkladech u největších světových kapacit, dali dohromady své zkušenosti z posledních let a vytvořili naprosto unikátní seznam kritérií pro posuzování kvality řízení podnikatelských rodin.

Byl navržen text statutu, přihlášky a hodnotících parametrů pro soutěž Rady kvality ČR „Národní cena ČR za kvalitu v rodinném podnikání“. Na přihlášení měly rodinné podniky pouze zhruba tři týdny. Překvapením pro nás bylo, že i přes prázdninové období, koronavirovou krizi a absolutní novost této kategorie se do prvního ročníku přihlásilo skoro padesát rodinných podniků. Tento zájem svědčí o tom, že téma je pro podnikatele aktuální. Možná i proto, že majitelé rodinných podniků, kteří dotazník vyplňují, se zároveň učí, v jakých oblastech se dá kvalitně rodina i podnik řídit.

Náš nejvyšší cíl je pomoci podnikatelským rodinám dosahovat úspěchů, stát se odolnými vůči nepříznivým vlivům okolí, semknutými a spokojenými s kvalitou svého života. Díky úspěchům se pak rodinným podnikům podaří dosáhnout na špičce ekonomického vlivu v naší zemi a ovlivnit prostředí, ve kterém vychovávají své další pokračovatele v tradici rodinného podnikání.

Historicky poprvé v České republice právě začíná práce hodnotící komise Odborné sekce Kvalita v rodinném podnikání. S kvalitně řízenými rodinnými podniky, s výherci Národní ceny kvality ČR v nové kategorii Rodinné podnikání, se potkáme při slavnostním vyhlášení v únoru 2021.

Autor:

Ing. Libor Musil je místopředsedou představenstva Asociace malých a střední podniků ČR, předsedou představenstva společnosti LIKO-S, a.s.

Kontakt: musil@amsp.cz

Více o soutěži na

<https://www.narodniportal.cz/radakvality/narodni-cena-cr-za-kvalitu-v-rodinnem-podnikani/>

Desatero pro bezpečné hřiště a sportoviště

(Zásady správné praxe od projektu po provoz)

Libor Dupal

Tento příspěvek si neklade za cíl detailně seznámit provozovatele a návštěvníky veřejných zařízení určených **pro děti a mládež** se správnými praktikami pro jejich navrhování, výstavbu a provoz a s požadavky souvisejících technických norem. Upozorňuje ovšem na jejich existenci a připomíná důležitost jejich používání. Detailní informace nalezne zájemce ve studii [1].

A. ZÁMĚRA CÍLE pro budování hřiště či sportoviště

Motto: „Myslíme na přirozený a zdravý rozvoj osobnosti dítěte!“

1. Naší hlavní prioritou je **PODPORA POHYBOVÝCH SCHOPNOSTÍ DĚTÍ** v raném věku i v dalším vývoji

- *Deprivace způsobené nedostatkem hry jsou pro dítě těžkou újmou, kterou si nese po celý život.*
- *Výstavba a provoz dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod., tedy zařízení určených pro děti a mládež (dále též „veřejná zařízení“), jsou nezastupitelným vkladem pro zdravý rozvoj dětí a mládeže.*
- *Veřejná zařízení nabízejí prostor pro vhodné trávení volného času s využitím pohybových aktivit. Je důležité, aby hřiště byla vysoce stimulujícími místy, která usnadňují hru, rozvoj a učení se všem dětem, včetně dětí s menším postižením a jejich zvláštních potřeb.*
- *Potřebná míra bezpečnosti a co možná nejvíce volného prostoru pro hru a sport jsou při vytváření herních a sportovních ploch zásadním předpokladem.*

Hra je vlastní činností a formou projevu dětí a je nezbytná pro jejich vývoj a pohodu. Děti jsou motivovány ke hře, protože je pro ně zábavná; hra zahrnuje funkce, jako jsou vnitřní motivace a rozvíjení instinktů, sebekontrola a zvládnutí výzev. Posiluje rozvíjení pohybových schopností těla a jeho částí.

Nedílnou a úžasnou součástí hry je skutečnost, že děti mohou přirozeně zkoumat hranice možného, včetně vyhodnocování a podstupování rizik, což náleží k získávání každé individuální zkušenosti. Tato přirozená hravá zkoumání jsou pro děti hodnotnou školou.

Veřejná zařízení jsou prostředím speciálně navržená a budovaná s cílem vytvářet a stimulovat dětskou hru a aktivitu. Výstavba dětských a sportovních zařízení pro děti a mládež je nezastupitelným vkladem pro přirozený rozvoj osobnosti dítěte.

Česká republika má zavedený přísnější režim uvedení herních prvků pro dětská hřiště na trh, než je tomu v některých jiných státech EU. Přesto je každoročně zaznamenána řada úrazů, a to i vážných, či dokonce fatálních. Důvodem je vždy pochybení v některém z článků, které tvoří řetězec od návrhu po provoz.

B. PROJEKT veřejného zařízení

Motto: „Sledujeme naplnění záměru: Hra dítěte, ale i jeho bezpečnost. A proto hned od počátku: Normy! Normy! Normy!“

2. Neopomineme si s projektantem smluvně podchytit **DODRŽENÍ POŽADAVKŮ NA BEZPEČNOST DLE TECHNICKÝCH NOREM**

- *Kreativita architekta či projektanta, zaměřená na podporu dětské hry i sportu, musí přirozeně respektovat nejen platné právní předpisy, ale i rámec bezpečnostních požadavků evropských norem.*
- *Vysoká architektonická úroveň veřejného zařízení, či naopak módní zaměření na „přírodní“ charakter veřejného zařízení nemohou být realizovány na úkor plnění požadavků technických norem. Nenechme se oslnit mimořádně nápaditým návrhem: projektanta je třeba k dodržení norem smluvně zavázat.*
- *Je také nanejvýše vhodné provést nezávislé posouzení projektové dokumentace před zahájením stavby a instalace.*

Za splnění základních požadavků na výrobky – herní prvky se považuje splnění odpovídajících požadavků příslušných českých technických norem, které jsou zaváděny převzetím evropských norem (EN). Normy ve vztahu k provádění příslušného nařízení vlády jsou vyhlášovány Úřadem pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví jako normy určené.

Shodu herního prvku s určenou normou musí posoudit a potvrdit vydáním certifikátu autorizovaná osoba. Certifikaci podléhají i další zařízení řazená pod tuto skupinu, např. zařízení pro uživatele kolečkových sportovních potřeb (skateboardingová hřiště), nafukovací herní zařízení apod.

3. Pamatujeme na KONZULTACE ZAINTERESOVANÝCH STRAN PŘED ZAHÁJENÍM stavby a instalací prvků

- Konzultace před zahájením stavby je *predpokladem nastartování dobré budoucí spolupráce odborníků*

zainteresovaných stran na budování veřejného zařízení.

- *Jistě chápeme, že potíže ve vztahu k nesouladu veřejného zařízení s požadavky norem by měly být eliminovány ještě ve fázi projektové přípravy. Zkušenosti ukazují, že doporučovaná konzultace alespoň nad hotovým projektem před zahájením stavby je projevem dobré vůle, s možností věci ještě řešit.*
- *Architekt: Za zásadní považují společné posouzení již koncepčního řešení. Zde se dá vyhodnotit vhodnost navrhovaných herních prvků a jejich rámcové prostorové uspořádání, včetně materiálového řešení povrchů a hrací plochy s ohledem na záměry provozovatele. Úzká spolupráce pak má pokračovat v průběhu projektové přípravy.*

Investorovi a budoucímu provozovateli veřejného zařízení je evropskými normativními dokumenty v rámci správné praxe doporučeno před vlastním zahájením realizace zorganizovat konzultace zainteresovaných stran (investor, realizátor-dodavatel, přejímající majitel, provozovatel a v neposlední řadě předjímaná osoba – inspektor v oboru herních a sportovních zařízení k provedení nezávislé inspekce).

C. STAVBA A INSTALACE hřiště či sportoviště

Motto: „Nedostatky, které se nepodchytí nyní, mohou být neodstranitelné!“

4. Sledujeme důsledné plnění POVINNOSTÍ VÝROBCE A DODAVATELE, včetně provádění montáže (instalace)

- *Výrobce prvků a dodavatel veřejného zařízení nás*

musí odpovědně informovat o výrobku a instruovat o jeho správném používání.

- *Výrobce prvků a dodavatel veřejného zařízení nás provozovatele nemohou omezovat ve výběru osoby/subjektu pro provádění nezávislých inspekci (kontrol).*
- *Architekt: Projektant má samozřejmě zájem na dobrém výsledku díla, a tedy o komunikaci všech zainteresovaných v průběhu realizace. Podporuje tedy nezávislé posouzení rozpracovaného díla před dokončením instalace, kdy lze podchytit případné nedostatky vzniklé při realizaci projektu. Zkušenost ukazuje, že z hlediska dodavatelsko-odběratelských vztahů je pro investora náprava v této fázi výrazně snazší a operativnější než po dokončení díla.*

Osoba výrobce či dodavatele, která uvedla herní či sportovní prvek na trh ve smyslu platné legislativy o uvádění výrobků na trh a o posuzování shody, je povinna dodržet řadu informačních povinností. Týkají se jak obecných požadavků, tak specifických požadavků pro herní či sportovní prvky.

5. NEZÁVISLÉ INSPEKCE si zajistíme již BĚHEM STAVBY A INSTALACE

- *V této fázi lze ještě podchytit možné nesoulady budovaného veřejného zařízení a prvků na něm umístěných s požadavky normy.*

- *Mnoho závad bývá způsobeno chybnou instalací či odchýlením se stavebních a instalačních prací od projektu.*

Doporučujeme zajistit sledování výstavby provedením nezávislé inspekce během realizace (a to nejen prostřednictvím stavebního dozoru; předmětná kontrola nenahrazuje stavební dozor, ten totiž podstatu této kontroly nezajistí); účelem je sledovat průběh realizace výstavby z hlediska dodržení norem.

6. Neopomenutelné je pro nás provedení NEZÁVISLÉ INSPEKCE PO INSTALACI (vstupní inspekce)

- *Převzít zařízení k provozu bez této kontroly je kupováním zájce v pytlí.*
- *Inspekce musí být nezávislá, nelze tedy akceptovat kontrolu provedenou výrobcem/dodavatelem či subjektem jinak svázaným s opravami prvků, provozem apod.*

Inspekce po instalaci (vstupní inspekce) se provádí před otevřením/zpřístupněním zařízení pro veřejnost, resp. před převzetím zařízení od dodavatele provozovatelem; je v zájmu provozovatele, aby zajistil na dokončených nových veřejných zařízeních po instalaci odbornou inspekci s proměřením, zda hřiště splňuje požadavky příslušné technické normy a bylo správně instalováno.

D. POVINNOSTI PROVOZOVATELE

Motto: „Provozovatel hřiště a sportoviště je odpovědný za zdraví a bezpečnost našich dětí!“

7. Důsledně plníme své VŠEOBECNÉ ZÁKLADNÍ POVINNOSTI provozovatele

- *Provozovatel napomůže i dodržování jisté „byrokracie“ a administrativních kroků: vyplatí se pečlivě si sepsat některé procesní náležitosti – systém řízení bezpečnosti, plán běžné údržby apod.*
- *Při výběru materiálů nebo hmoty pro zařízení dětského hřiště nebo povrchu tlumícího dopad je nutné zvážit jejich možný toxický účinek na zdraví a životní prostředí.*

Provozovatel zajišťuje bezpečný provoz veřejného zařízení a je za bezpečnost provozu přímo odpovědný. Norma ČSN EN 1176-7 vyžaduje po provozovateli zavedení **systému řízení bezpečnosti**.

Termín „řízení bezpečnosti“ je definován jako systém zavedený provozovatelem veřejného zařízení za účelem vymezení, udržování, a pokud je třeba, i za účelem zlepšení bezpečnosti zařízení jako celku, včetně prvků a povrchů. Pomůckou a návodem může být studie [1], na kterou v tomto příspěvku opakovaně odkazujeme, a dokumenty v ní citované...

Provozní dokumentace eviduje výstupy všech činností, které jsou součástí řízení bezpečnosti. Provozovatel má být schopen mj. doložit:

- *prohlášení výrobce o shodě vydané na základě certifikátu a výrobcem dodanou konstrukční a nabídkovou dokumentaci a katalogový/technický list – pro každý herní či sportovní prvek, pokyny výrobce pro provádění četnosti inspekci a údržby;*
- *záznamy provozovatele, např. (provozní) deník (záznamy o provozních inspekcích, údržbě, plánech a hodnocení bezpečnosti řízení), protokoly o vstupních a ročních nezávislých inspekcích, případně další protokoly;*
- *provozní a návštěvní řády.*

8. Nekompromisně UPLATŇUJEME TŘÍSTUPNOVOU INSPEKCI PROVOZU U HERNÍCH I SPORTOVNÍCH ZAŘÍZENÍ

- *Běžnou vizuální inspekci a provozní inspekci může provádět i poučený, resp. proškolený zaměstnanec provozovatele.*
- *Roční hlavní inspekce má být ve smyslu evropských norem nezávislá a prováděná osobou, která je odborně způsobilá na nejvyšší úrovni pro obor herních a sportovních zařízení.*
- *Zjištěné závady je nutno bezodkladně odstranit.*

Běžná vizuální inspekce – slouží ke zjištění nápadných zdrojů nebezpečí způsobených vandalismem,

používáním nebo povětrnostními podmínkami... Provádí se případně i každodenně.

Provozní inspekce – slouží ke zjištění závažnějších technických nedostatků herních a sportovních prvků, které nedokáže odhalit, resp. odstranit běžná vizuální inspekce. Tuto inspekci proto musí provádět osoba proškolená, ale může to být zaměstnanec provozovatele, ale i odborná firma. Inspekci je vždy třeba doložit zápisem.

Roční hlavní inspekce – provádí se za účelem zjištění celkové úrovně bezpečnosti veřejného zařízení – herních či sportovních prvků, základů a povrchů včetně proměření zkušebními šablonami, zda veřejné zařízení a prvky na něm umístěné splňují požadavky příslušných norem. Úroveň bezpečnosti veřejného zařízení se totiž v čase mění. Příkladem zaměření roční hlavní inspekce jsou známky hniloby nebo koroze, provedené opravy nebo dodatečně přidané nebo vyměněné části, také ztráta vlastností povrchu tlumícího dopad, např. z důvodu intenzivního používání, vandalismu nebo vlivem stárnutí (vystavení ozonu, UV záření, tepla, chladu). Tuto inspekci má nezbytně provádět osoba nezávislá na provozovateli a výrobci a zároveň osoba odborně způsobilá.

VSUVKA: Vymezení NEZÁVISLOSTI A ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI inspekci

Nezávislost osoby provádějící roční hlavní inspekci je vyžadována revidovanou EN 1176-7 (aktuálně v překladu pro zavedení do soustavy ČSN), kde je uvedeno, že se jedná o odborně způsobilou osobu, která nebyla přímo zapojena do instalace zařízení a není zodpovědná za opravy a provoz.

V ČR byla konsenzuálně vymezena samoregulační opatření v rámci Odborné sekce pro infrastruktury kvality Rady kvality České republiky. Zveřejněna byla např. v Příručce správné praxe pro bezpečný provoz veřejných zařízení pro hry a sport dětí a mládeže (dětských hřišť, sportovišť, tělocvičen apod.), ISBN 978-80-87719-20-6, SČS 2016.

Zejména zdůrazňujeme, že osoba musí být nezávislá na zainteresovaných stranách, konkrétně:

- *Osoba se nesmí účastnit žádných činností, které mohou být ve střetu s nezávislostí jejího úsudku a integrity prováděné kontroly. Například se nesmí angažovat ve výrobě, dodávkách, instalaci, nákupu, vlastnictví, užívání či údržbě předmětu inspekce.*
- *Osoba nesmí být součástí právního subjektu, který se podílí na návrhu, výrobě, dodávkách, instalaci, nákupu, vlastnictví, užívání nebo údržbě předmětu inspekce.*
- *Osoba nesmí být s takovým subjektem provázána (například smluvními vztahy).*

Tyto aspekty by provozovatel měl mít velmi dobře

vyhodnoceny a ošetřeny i z důvodu, že zajištění vlastního technického provozu a správy veřejného zařízení je často přenášeno na třetí osobu (technická správa zeleně, hřišť atp.); tato třetí osoba pak zajišťuje nejen provozní činnosti, ale zadává k nezávislému provedení i roční hlavní inspekce. Provozovatel se ale principiálně nemůže zbavit své odpovědnosti za bezpečný provoz veřejného zařízení, a proto je v jeho zájmu, aby roční hlavní inspekce smluvně zajišťoval on, včetně výběru inspektora (viz dále); tímto přístupem a postupem si zajistí přehled o stavu herních a sportovních zařízení, za která nese odpovědnost.

Odborná způsobilost osoby provádějící inspekci zahrnuje odpovídající a dostatečné odborné proškolení, dovednosti a znalosti k výkonu kontroly; odborná způsobilost je definována a vyžadována pro provádění inspekce v již citované normě EN 1176-7 a podstata odborné způsobilosti je vymezena normalizačním dokumentem – TNI CEN/TR 17207 *Dětská hřiště a rekreační sportovní zařízení – Rámec pro odbornou způsobilost inspektorů dětských hřišť*, a to nejen pro herní, ale i pro sportovní zařízení. Komplexní informace o věcné podstatě výše uvedené není předmětem této analýzy. Je však realitou, že na trhu existuje mnoho osob, které se prokazují nedůvěryhodnými doklady své způsobilosti. Doporučujeme proto obracet se na subjekty, které disponují doklady, že jsou součástí akreditovaných vzdělávacích systémů, např. modelu spravovaného Českou společností pro jakost, akreditovanou Českým akreditačním institutem, společností založenou státem. Dále doporučujeme před uzavřením smlouvy na inspekci vyžadovat doložení dokladu o splnění požadavků uvedené technické zprávy TNI CEN/TR 17207:2020.

(Předchozí odstavce jsou citací ze zdroje [1].)

E. Ostatní NÁSTROJE SPRÁVNÉ PRAXE

Motto: „Nepodceňujeme administrativní a samoregulační nástroje přispívající k bezpečnosti provozu hřišť a sportovišť!“

9. Pečlivě zpracujeme NÁVŠTĚVNÍ ŘÁD A PROVOZNÍ ŘÁD

- Návštěvní a provozní řády nejsou zbytečnou administrativní „buzerací“; nepodceňujte je!

Vzory řádů naleznete ve studii, kterou zde opakovaně citujeme, resp. na ni odkazujeme [1].

10. Činíme vše potřebné pro PREVENCI ÚRAZŮ DĚTÍ, například S VYUŽITÍM PROGRAMU ČESKÁ KVALITA

- Přijímat samoregulační opatření je pro provozovatele velmi doporučovaným přístupem. Sledujte postupy správné praxe; jak poznat důvěryhodnou značku kvality?

Při poskytování bezpečných služeb mohou být pro provozovatele velmi užitečně samoregulující se nástroje, např. značka kvality spravovaná v důvěryhodných systémech. Takovým je např. Program Česká kvalita v rámci Národní politiky kvality.

Do Programu Česká kvalita byla přijata i značka kvality „**Hřiště–sportoviště–tělocvična – OVĚŘENÝ PROVOZ**“, která je průkazem a dokladem pro uživatele veřejného zařízení i pro jeho provozovatele o svědomitěm provozování veřejného zařízení v náležité kvalitě a bezpečnosti. Je dobrovolnou deklarací provozovatele o bezpečnosti provozu celého zařízení – hřiště a sportoviště, tedy nikoli pouze jednotlivých herních či sportovních prvků. Podstatou pro udělení licence k držení značky je ověřená a posléze průběžně ověřovaná kvalita a bezpečnost provozu třetí stranou, nezávislou na výrobci, provozovateli apod.

Tento příspěvek, s provedenými drobnými úpravami, byl originálně publikován tiskem v edici top-normy, svazek č. 11, ISBN 978-80-87719-74-9 (Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.) s podporou Rady kvality České republiky, www.narodniportal.cz.

Literatura:

[1] Houžvičková Zdeňka, Dupal Libor. *Bezpečné dětské hřiště a sportoviště – Jak na to? Desatero zásad od projektu pro provoz hřišť a sportovišť*. Studie. Praha: Rada kvality ČR, červenec 2020.

Dostupné online přes <https://www.overenehriste.cz/bezpecne-hriste-jak-na-to/desatero-od-projektu.php>.

Ostatní zdroje zde neuvádíme, odkazujeme na jejich výčet ve studii [1].

Autor:

Ing. Libor Dupal pracuje 18 let pro Sdružení českých spotřebitelů. Nyní je předsedou správní rady tohoto sdružení. Je též ředitelem Kabinetu pro standardizaci, o.p.s. Věnuje se různým oblastem kvality a bezpečnosti výrobků a služeb, zejména ve vztahu k prevenci úrazů dětí a mládeže, ale také potravin aj. Zastupuje ČR v evropské organizaci ANEC (Hlas spotřebitelů ve standardizaci). Je předsedou Řídicího výboru Programu Česká kvalita.

Kontakt: dupal@konzument.cz

TP Consulting

20 let zkušeností v automobilovém průmyslu

Poskytované služby

Odborná školení

Formel Q Konkrét a Způsobilost, Kvalita ve výrobním procesu a další

Interim management

Okamžité posílení týmu zkušeným odborníkem dle potřeb zákazníka

Poradenství a krizový management

20 let zkušeností z ČR i ze světa, rychlé a flexibilní jednání

Headhunting a executive search

Vyhledávání vhodných pracovníků v kvalitě, logistice, technologii a dalších

1000+ realizovaných projektů **100+** seniorních poradců v týmu

70+ měsíčně realizovaných projektů **40%** nárůst realizovaných projektů meziročně

Příklady odborných školení

Formel Q konkrét, 5. vydání 2015 a Formel Q způsobilost, 8. vydání 2015

QPN, Nové díly Integrál, 4. vydání 2014

Provádění samoauditů dle požadavků Formel Q

Kvalita ve výrobním procesu

TP Consulting s.r.o., telefon: +420 730 808 781, e-mail: office@tpconsulting.cz
www.tpconsulting.cz

Také postupujete následovně?

Věra Vlková

Už dlouhý čas se snažím pochopit, proč je příslovce *následovně* napříč všemi vrstvami uživatelů jazyka tak populární, proč si ho všichni tolik hýčkají a téměř nikdo na něj nedá dopustit. Pravidelně se s ním setkáváme ve všech jazykových stylech, publicisté a veřejné sdělovací prostředky se v jeho užití přímo předhánějí a vytvářejí lákavý a těžko odolatelý vzor, který ostatní uživatele jazyka svádí k následování. Nikdo se však už zřejmě neobtěžuje ověřit si v některé ze současných jazykových příruček, jak je to s významem a také s náležitým používáním tohoto výrazu ve skutečnosti.

Začínáme u slovesa

Pro dostatečnou orientaci je zapotřebí vyjít od slovesa *následovat*. To se užívá v několika souvisejících významech: 1. „pohybovat se, jít, jet za někým nebo něčím“ (*následoval ji jako stín; šel v čele, následován svou suítou; za první letkou hned následovala druhá*); 2. „stávat se, vyskytovat se, dít se po sobě v nějakém pořadí časovém, místním, hodnostním apod.“ (*po vstupní přednášce následovala prohlídka expozice; vojenské hodnosti po sobě následují takto; je to úvodní díl, budou následovat další dva*); 3. „pokračovat v něčí činnosti, řídit se někým/něčím, napodobit“ (*hodlá následovat své předky; vyzval je, aby ho následovali; slepě následovali jeho příklad/příkladu*); 4. „být následkem čeho, vyplývat z něčeho“ (*z toho však ještě nenásleduje, že...; co z toho následuje?*). Poslední z uvedených významů sice bývá označován jako zastaralý nebo knižní, v současném jazyce však nejen stále přežívá, ale dokonce poněkud posiluje své pozice.

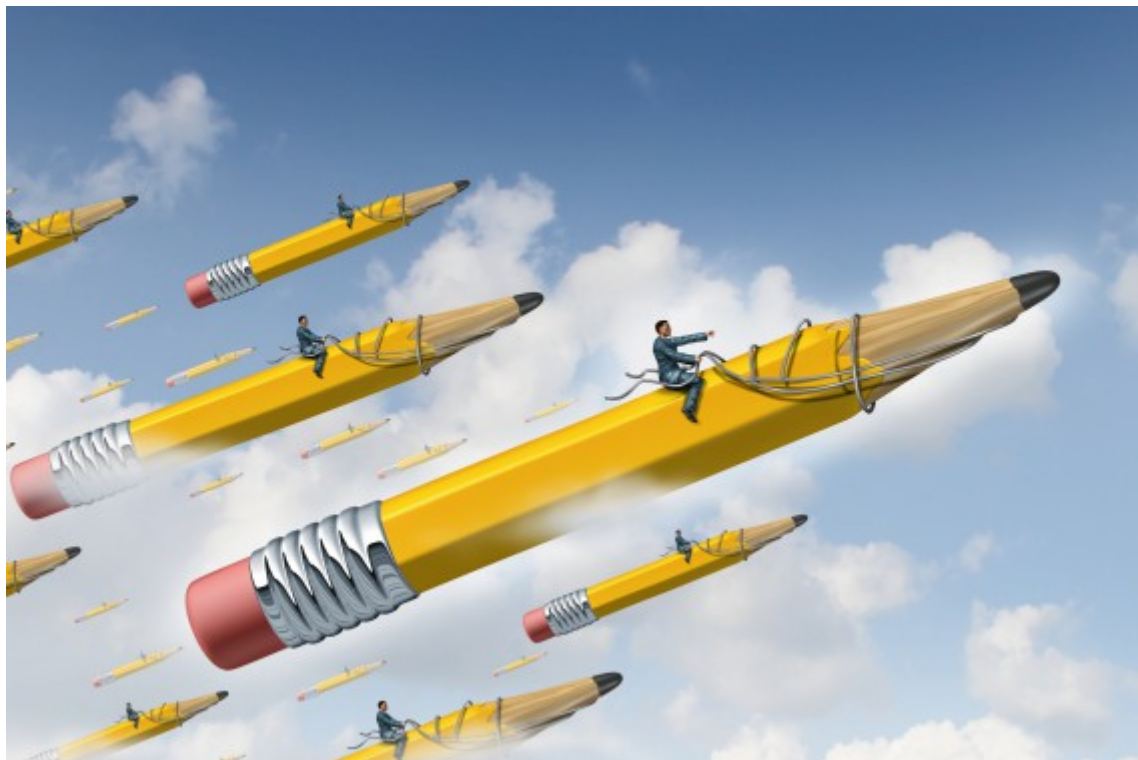
A na okraj ještě poznámka k tvarům tohoto slovesa: *následovat* má v 1. osobě čísla jednotného a ve 3. osobě čísla množného dvojí tvary – *následuji* + *následuju* a *následují* + *následují*. Tyto tvary však nejsou na stejné úrovni, ale stylově se od sebe liší. Podoby *následuji* a *následují* jsou neutrální a plně spisovné, a můžeme je proto bez obav používat ve všech stylových oblastech, v jazykových projevech všeho druhu. Naproti tomu podoby *následuju* a *následují*, které jsou už sice rovněž součástí současného spisovného jazyka, jsou stále ještě pouze hovorové. To znamená, že by měly zůstat omezeny jen na hovorový jazyk – tedy jinými slovy na mluvenou podobu spisovného jazyka užívaného v běžném dorozumívacím styku. V oficiální písemné komunikaci bychom se jim však měli i nadále vyhýbat, tam stále ještě nepatří.

Následující, následný, následovný

Všechna tato přídavná jména slovtvorně i významově souvisejí se slovesem *následovat*. Nejběžnější a nejfrekventovanější v současné češtině je *následující*, které se v milionu slov vyskytuje zhruba 113krát. Užívá se jednak ve významu „ten, který následuje, další“ (*následující období; viz následující kapitola*) a dále také „ten, který je dále uveden“ (*byly upraveny následující body; omluvili se následující členové*). V tomto druhém významu lze stejně dobře použít také ukazovací zájmeno *tento* (*byly upraveny tyto body; omluvili se tito členové*). Obě uvedené možnosti jsou přítom v současné spisovné češtině plně akceptovatelné a volba konkrétního výrazu je tak především stylovou záležitostí, a to jak širšího kontextu, tak individuální.

Přídavné jméno *následný* už není zdaleka tak časté, na milion slov u něj připadá jen 43 výskytů. Náležitě se používá ve dvou významech – jednak „ten, který následuje, další“ (*následné období; následný děj; následná chemická reakce; následná plodina*) a jednak „jsoucí následkem, vyjadřující následek“ (*následné úpravy*). Může tak fungovat jako součást víceslovných termínů, mnohem častěji však jde o kontextové užití podléhající individuálním preferencím. Zdaleka to však není jediný možný způsob vyjádření. Mnohem častěji se tu setkáváme s přídavnými jmény jako *následující* nebo *pozdější*, anebo s širším opisným vyjádřením. Ve významu „ten, který je dále uveden“ nelze užívání výrazu *následný* považovat za příliš vhodné, protože sdělení nemusí být vždy dostatečně jasné – srov. např. *postup je následný; přijali jsme následná opatření*.

Přídavné jméno *následovný* už má v porovnání s předchozími dvěma výskyt téměř mizivý, v milionu slov ho najdeme zhruba jen 0,12krát. Už jen to mluví samo za sebe. Ve spisovné češtině se náležitě užívá pouze ve významu „ten, který následuje, další“

(oživení regionu po nedávné turbulenci trhů a následné hospodářské krizi). Pro odkazování, tj. pro význam „ten, který je dále uveden“, se už ale oficiálně považuje za jazykově nesprávné, na tomto místě by se mělo používat ukazovací zájmeno *tento* (pokud je ho ovšem vůbec zapotřebí). Právě tato zásada však zdaleka nebývá dostatečně respektována. V administrativním i odborném vyjadřování propadají mnozí autoři dojmu, že ve srovnání s „pouhým“ ukazovacím zájmenem je přídavné jméno *následovný* znakem vyššího stylu a vyššího standardu. Proto se pak tak často setkáváme s výroky jako: *byly získány následovné poznatky; s následovným zněním nemůžeme souhlasit; soutěž je vypsána pro následovné věkové kategorie; je třeba dodržet následovný postup...* V řadě kontextů přitom navíc není vůbec zapotřebí přídavné jméno *následovný* používat ani nahrazovat. Nejenže si na mnoha místech vystačíme s použitím dvojtečky, ale sdělení pak navíc bude mnohem přehlednější a pregnančnější – srov. např. *důvody pro naše záporné stanovisko jsou následovné*: versus *důvody pro naše záporné stanovisko jsou tyto*: versus *důvody pro naše záporné stanovisko jsou...* Nadto k typickým požadavkům doby patří stručnost; proč tedy zatěžovat adresáty zbytečným balastem?

Nezbývá proto, než opakovaně zdůrazňovat, že užívání přídavného jména *následovný* pro odkazování k něčemu dalšímu nemá žádný potenciál zvýšit úroveň

našeho vyjadřování. Právě naopak je jazykově a stylově nevhodné a nepřiměřené, takže v oficiálním spisovném vyjadřování bychom se mu měli vyhýbat.

Následně, následovně, následujícím

Se všemi uvedenými příslovci se v současné oficiální komunikaci setkáváme poměrně často, zdaleka ne vždy však lze jejich užití a v posledním případě i jazykovou formu považovat za patřičné a přijatelné.

Vcelku bez problémů tu funguje pouze příslovce *následně*. Jeho tvoření je náležité a systémové a je také plně spisovné. Používá se ve významech uváděných u přídavného jména *následný*, zejména v tom prvním. To znamená ve spojeních jako *udělal sice chybu, ale následně ji napravil; překonal obtíže a následně se mu začalo dařit lépe; vlak přešel výhybku a následně vykolejil*. Také tady jde víceméně o záležitost individuálního stylového využití; mnohem častěji se přitom v tomto významu vyskytují příslovce *potom, pak, poté, nato, později* či spojení jako *v pozdější době*.

Ve zcela stejném významu funguje rovněž příslovce *následovně* (*studenti tyto šperky navrhli a následovně i vytvořili*). Také to je utvořeno náležitě a systémově a významově souvisí s příslušným přídavným jménem. Je s ním však spojena jedna chronická a zcela zásadní komplikace svědčící o lidské nepoučitelnosti.

Není jistě bez zajímavosti, že již téměř před sto lety označoval Příruční slovník jazyka českého (1935–1957) toto příslovce jako archaismus. To samo o sobě by problém nebyl – v průběhu vývoje jazyka mnohá slova zastarávají a vycházejí z úzu, ale po nějakém čase se zase mohou vracet zpět. Podstatné je, že už tehdy slovník poukazoval na to, že tam, kde tento výraz uvádí přímou řeč, výčet apod., jde jen o zbytečnou nápodobu němčiny, která však v češtině není zapotřebí a nepřináší jí nic užitečného a funkčního, a proto je nevhodná.

V novějším Slovníku spisovného jazyka českého (1958–1971) si lze ověřit, že na tomto přístupu se nic nezměnilo ani později. Príslovce *následovně* se ve starším jazyce vedle vyjadřování časové následnosti užívalo také pro vyjadřování důsledkového vztahu, tj. ve významu „proto, tedy, tudíž“ – např. *nerozuměl slova německého a následovně velmi bídne v naukách pokračoval* (Jan Neruda). Důležitější pro všechny naše současníky je ovšem související, explicitně a zcela jednoznačně formulované upozornění, že toto příslovce není vhodné používat při uvádění nějakého výroku. V této funkci se náležitě uplatňuje zájmené příslovce *takto*. Již dlouhá desetiletí bychom tedy už měli mít povědomí o tom, že není správné používat obraty typu „*text zněl následovně*“, ale že úplně postačí a je také mnohem vhodnější napsat nebo říci *text zněl takto*. To však většina uživatelů jazyka jako by vůbec netušila, anebo jí to bylo lhostejné. Užívání příslovce *následovně* v této funkci bývá naopak považováno za cosi stylově mnohem příhodnějšího a vyššího, než by mohlo nabízet jen „pouhé“ ukazovací zájmeno. Neustále se tak setkáváme s výroky jako: *článek 8 se mění následovně; výpočet se provádí následovně; balení se označuje následovně; prezentace bude probíhat následovně; situace vypadá následovně; účastníci hlasovali následovně; shrnul své poznatky následovně; systém funguje následovně...* Nic z toho však nelze považovat za náležité a správné ani za stylově atraktivnější. Jde pouze o jakousi manýru, která stále nabírá na intenzitě a tím také svádí k ještě rozsáhlejšímu napodobování. A už dlouho je více než nejvyšší čas si to uvědomit.

Drobný historický rozdíl lze spatřovat pouze v tom, že zatímco Příruční slovník hovořil o germanismech s přímým odkazem na němčinu, pro naše současníky jde prokazatelně o přímý a neustále sílící vliv angličtiny (to je ovšem také germánský jazyk) a spolu s tím pak hlavně mechanického překladu do češtiny.

Výčty v angličtině jsou (v závislosti na kontextu) obvykle uváděny dvojím způsobem. Jednak pomocí přidavného jména *following* (*následující*) – např. *The most important characteristics of the substance are the following:...* Doslovný mechanický překlad, který je bohužel nejčastější, zní: *Nejdůležitější charakteristiky*

této látky jsou následující:... Kdyby se však nad tím překladaťel trochu zamyslel, musel by dojít k závěru, že češtině je tento způsob vyjadřování cizí a navíc činí text zbytečně nepřehledným. Úplně by stačilo a bylo by také mnohem přiměřenější použít buď *Nejdůležitější charakteristiky této látky jsou tyto:...*, anebo ještě lépe jenom *Nejdůležitější charakteristiky této látky jsou:...*

Druhý způsob uvozování je pomocí *as follows*. To doslova znamená „tak, jak následuje“, což by samozřejmě pro překlad představovalo přece jen poněkud krkolomné řešení. A tak si tu překladaťelé ze všeho nejvíce oblíbili příslovce *následovně*, které – jak jsme již ukázali – není vůbec na místě. Někdy se v této funkci setkáváme dokonce i s příslovcem *následujícímě* (*počasí o víkendů bude vypadat následujícímě*). To však už je zcela „mimo mísu“ – nejde tu o náležité a systematické tvoření slov, ale pouze o jakousi „lidovou tvorivost“. A je dost smutné, že nám takového výrazy nezřídka podsouvají oficiální média, která mnozí vnímají jako svůj jazykový vzor.

Závěr

Tohle všechno už bylo objasňováno nescíslněkrát, jak v minulosti, tak také v současnosti.

tlak chytlavých mediálních i jiných vzorů ruku v ruce s mechanickou nápodobou angličtiny je však (a nejen v tomto případě) zřejmě mnohem mocnější a účinnější. Zůstává tak na každém z nás, zda mu bez dalšího rozvažování podlehne, anebo se nad obsahem a formou svého vyjadřování začne včas zamýšlet.

Autorka:

PhDr. Věra Vlková, CSc., pracuje jako koordinátorka terminologie a překladu a jazyková expertka v České agentuře pro standardizaci (ČAS) v Praze. Je předsedkyní TNK 114 Terminologie: principy a koordinace a členkou TNK 21 Terminologie v elektrotechnice. Je spoluautorkou Pravidel českého pravopisu.

Kontakt: vlkova@agentura-cas.cz

JAK PUBLIKOVAT V PERSPEKTIVÁCH KVALITY

Základní pokyny pro autory:

Redakce časopisu Perspektivy kvality přijímá původní autorské příspěvky v češtině nebo slovenštině. Zveřejnění již publikovaného článku je možné po dohodě s redakcí. Maximální rozsah článku by neměl překročit 8 normostran textu (12 tis. znaků bez mezer). Zveřejnění většího rozsahu je možné pouze po dohodě s redakcí. Články je nutné předat v elektronické formě na e-mailovou adresu kubla@csq.cz.

Formát podkladů:

- Článek musí být zaslán v dostupném textovém editoru (MS Word), písmem Times New Roman a s jednoduchým formátováním.
- Tabulky a grafy musí být jako samostatné soubory v dostupných editorech (MS Word, MS Excel), případně jako obrázky v tiskové kvalitě ve formátech JPG, TIF nebo EPS. Pro kontrolu mohou být náhledy tabulek a grafů vloženy do textu.
- Obrázky a fotografie zasílejte v elektronické formě jako samostatné soubory ve formátu JPG, TIF, EPS v tiskové kvalitě (rozlišení 300 dpi). Pro kontrolu mohou být náhledy obrázků vloženy i do textu, případně v textu označeno jejich místo.

Každý příspěvek bude posouzen redakcí Perspektiv kvality a o jeho zveřejnění rozhoduje šéfredaktor. Autor bude vždy o rozhodnutí redakce vyzooměn.

Každý autor publikovaného článku má nárok na autorský výtisk Perspektiv kvality.

Pokud není smlouveno jinak, uveřejnění příspěvku není honorované.

Předáním příspěvku poskytuje autor redakci nevýhradní, bezúplatnou, časově, územně i rozsahově neomezenou licenci k užití příspěvku v časopise Perspektivy kvality, občasníku Be Q!, na internetových stránkách www.csq.cz a sociálních sítích (Facebook, LinkedIn) České společnosti pro jakost. Ostatní záležitosti se řídí zákonem č. 121/2000 Sb., autorský zákon, v platném znění. Podrobnější informace pro autory najdete na www.csq.cz/casopis-perspektivy-kvality/

CENÍK INZERCE A TECHNICKÉ PODMÍNKY PRO INZERENTA

Podmínky k dodání hotových inzerátů:

- Elektronické dodání tiskového souboru ve formátech: PDF, JPG, TIF.
- Rozlišení fotografií: 300 DPI, barva: CMYK, spad: 5 mm, texty: v křivkách.

Objednávku inzerce a podklady pošlete v elektronické podobě na e-mailovou adresu inzerce@csq.cz nebo kubla@csq.cz. Inzerát ke zveřejnění Vám můžeme připravit i "na klíč".

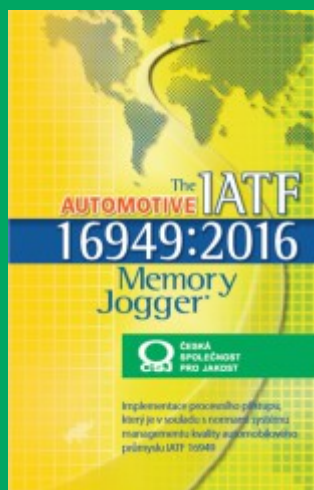
Obchodní podmínky najdete na www.csq.cz/casopis-perspektivy-kvality/

Specifikace	Formát	Barevný inzerát	Počet dodaných časopisů
Titulní a zadní str. obálky časopisu – 1. a 4. str.	170 x 170 mm + spad	40 000 Kč	10 výtisků
Obal – 2. strana	1/1 celá strana	14 000 Kč	10 výtisků
Obal – 3. strana	1/1 celá strana	14 000 Kč	10 výtisků
Vnitřní strana časopisu	1/1 celá strana	11 500 Kč	5 výtisků
	1/2 strany	8 000 Kč	2 výtisky
	1/3 strany nebo 1/4 strany	4 000 Kč, 3 000 Kč	2 výtisky
Reklamní článek	1 strana	9 000 Kč	5 výtisků
Reklamní leták vkládaný dodaný objednavatelem		6 500 Kč	2 výtisky
Generální partnerství pro 1 vydání časopisu (reklama na obalu 1.+4. str. i uvnitř časopisu, reklamní článek)		89 000 Kč	100 výtisků

Uvedené ceny jsou bez DPH

NOVÉ PUBLIKACE

The Memory Jogger IATF 16949:2016

O tom, jak používat normu IATF 16949 nebylo napsáno mnoho. Téměř vše, co napsáno bylo, je určeno pouze pro pár lidí, kteří jsou zodpovědní za implementaci požadavků normy do organizace. IATF 16949 se však dotkne téměř každého pracovníka organizace. Tento Memory Jogger® by měl být velkým přínosem pro management a jednotlivce zodpovědné za řízení implementace požadavků. Bude ale ještě větší pomocí při vzdělávání, rozvoji a budování povědomí dalších pracovníků organizace, na kterých závisí každodenní realizace činností organizace. Z tohoto důvodu je tento Memory Jogger® navržen tak, aby pomohl každému pracovníku organizace pochopit, co a jak je potřeba udělat, aby byly úspěšně splněny požadavky IATF 16949.

Příručka auditora pro IATF 16949

4. vydání 2019 (české 2020)

Norma systému managementu kvality pro automobilový průmysl, dále jen „IATF 16949“, spolu s příslušnými specifickými požadavky zákazníka automobilového průmyslu a stejně jako s požadavky ISO 9001:2015 a ISO 9000:2015, stanovuje základní požadavky na systém managementu kvality pro organizace zajišťující sériovou výrobu a výrobu náhradních dílů pro automobilový průmysl.

Publikace objednávejte přes e-shop České společnosti pro jakost
<https://www.csq.cz/nabidka-publikaci/>